

[2014 M. RUDUO ▶ NR. 50]

panorama

inforegio

▶ Inovacijų ir žaliojo augimo link

Kaip sanglaudos politika skatina ES investavimą

- ▶ **Interviu su Johannes Hahn, už regioninę politiką atsakingu Komisijos nariu**
- ▶ **Miestų klausimų įtraukimas į ES politikos formavimą**
- ▶ **Finansinių priemonių parama MVĮ**
- ▶ **2014 m. „OPEN DAYS“: Augame kartu – pažangūs investavimas žmonėms**

*Regioninės
ir miestų
politikos*

▶ **REDAKCIJOS SKILTIS** 3

Walter Deffaa,
Regioninės ir miestų politikos generalinis direktorius

▶ **INTERVIU**

NAUJA INVESTAVIMO PRIEMONĖ ES TIKSLAMS PASIEKTI 4-7

Johannes Hahn, už regioninę politiką atsakingas Komisijos narys

▶ **TEMA**

SANGLAUDOS POLITIKA SKATINA EUROPA ŽENGTI INOVACIJŲ IR ŽALIOJO AUGIMO LINK 8-13

▶ **ATVIRI DUOMENYS IR SANGLAUDOS POLITIKA** 14-15

▶ **EKONOMINIS DĖMESYS GRAIKIJOS PARTNERYSTĖS SUSITARIMUI** 16-19

Interviu su George Yannoussis

▶ **2014 M. „OPEN DAYS“** 20-21

▶ **ES MIESTŲ DARBOTVARKĖS LINK** 22-23

▶ **DIDELĖS APIMTIES PROJEKTAI DARO DIDŽIAUSIĄ ĮTAKĄ** 24-25

▶ **FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TAIKYMAS ĮGYVENDINANT SANGLAUDOS POLITIKĄ** 26-27

▶ **2014-2020 M. EUROPOS SOCIALINIS FONDAS** 28-31

▶ **VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TOBULINIMAS** 32-33

▶ **EUSAIR** 34-35

▶ **NAUJIENOS GLAUSTAI** 36-37

▶ **EUROPOS PARTNERYSTĖS SKLAIDA PILIETINĖJE VISUOMENĖJE** 38-39

▶ **ES REGIONINĖ POLITIKA NUO 1989 M.** 40-41

▶ **SKAITYTOJŲ SKILTIS** 42-43

50-asis „Panoramos“ leidimas

▶ **PROJEKTAI** 44-47

Graikijos, Ispanijos ir Europos teritorinio bendradarbiavimo projektų pavyzdžiai

▶ **DARBOTVARKĖ** 48

Ispanijoje šalia Sevilijos įsikūręs „Solucar“ yra didžiausias saulės energijos kompleksas Europoje ir technologinių investicijų regione katalizatorius.

Nuotraukos (puslapiai):

Viršelis: © „Shutterstock“/raulbaenacasado
3, 4, 6-7, 12, 18, 21, 22-23, 27, 36, 40 psl.: © Europos Komisija
8, 15, 32, 34-35, 41 psl.: © „Shutterstock“
16 psl.: © Viešųjų pirkimų generalinis sekretoriatas – Nacionalinis strateginių krypčių planas, Graikija; © Europos Komisija
17-18 psl.: © FORTH
23 psl.: Ispanija © Aplinkos tyrimų centras
24-25 psl.: Bulgarija/Rumunija, Graikija, Lenkija – © Europos Komisija; Prancūzija – © ANMA
28-29 psl.: © „Shutterstock“/Lisa F. Young; © „Shutterstock“/Anton Chalakov; © „Shutterstock“/Anton Chalakov
30-31 psl.: © „Emplea verde“; Dalarnos regionas © Lars Dahlström
36 psl.: © Regionų komitetas
38 psl.: © EESC
42-43 psl.: © Regioninės plėtros ministerija, Čekijos Respublika; © Bendradarbiai
44-47 psl.: © SERGAS; „Smart Coasts“; „In2LifeSciences“; „Thytraton S.A.“

Šis žurnalas išspausdintas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis ant perdirbto popieriaus. Internetu jį galima skaityti 22 kalba adresu: http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_lt.cfm

Šio leidinio turinys buvo baigtas rengti 2014 m. rugsėjo mėn.

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks kitas jos vardu veikiantis asmuo negali būti laikomas atsakingu nei už šio leidinio informacijos panaudojimą, nei už klaidas, kurių galėjo likti nepaisant kruopštaus ruošimo ir tikrinimo. Šis leidinys nebūtinai atspindi Europos Komisijos požiūrį ar nuomonę.

ISSN 1725-8227

© Europos Sąjunga, 2014 m.

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

Naudoti ir atgaminti medžiaga, kurios autorių teisės priklauso trečiajai šaliai, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.

▶ REDAKCIJOS SKILTIS

Walter Deffaa

Regioninės ir miestų politikos
generalinis direktorius,
Europos Komisija

Neseniai paskelbtoje šeštojoje sanglaudos ataskaitoje puikiai atspindėta, kaip sanglaudos politika iš regioninę plėtrą skatinančios programos tampa investicijas, inovacijas ir žaliajį augimą visoje Europos Sąjungoje inicijuojančia priemone.

Nuo 2008 m., užklupus sunkioms ekonominėms sąlygoms, politika žymiai sušvelnino sunkiausias ekonominės krizės padarinius, palaikydama valstybės investavimą ir skatindama naujai įsteigtas įmones.

2007-2013 m. laikotarpiu sanglaudos politika sukūrė beveik 600 000 naujų darbo vietų ir parėmė kone 80 000 naujai įsteigtų įmonių. Buvo investuota į 25 800 km kelių ir 2 700 km geležinkelio linijų. Dėl sanglaudos politikos 5,7 mln. žmonių surado darbą, o 8,6 mln. – įgijo kvalifikaciją.

Kita vertus, sanglaudos politika taip pat tapo svarbiausia visos Europos priemone, skatinančia investavimą į energijos vartojimo efektyvumą, darbo vietų kūrimą ir paramą MVĮ. Dabar ji labiau suderinta su bendra ES strategija. Naujuoju 2014-2020 m. programavimo laikotarpiu sanglaudos politika bus neatsiejama strategijos „Europa 2020“ dalimi, kurioje didžiausias dėmesys bus skiriamas darbo vietų kūrimui, inovacijoms, tvarumui, skurdo ir socialinės atskirties mažinimui.

Miestų darbotvarkė

Dar vienas mūsų besiformuojančios sanglaudos politikos bruožas – į miestų centrus nukreiptas prioritetas. Miestų centrams tenka svarbesnis vaidmuo ES politikos formavime.

Daugiau nei du trečdaliai ES piliečių šiuo metu gyvena miestuose, kuriuos tiesiogiai ir netiesiogiai veikia įvairios ES politikos sritys, pavyzdžiui, transportas, energija ir aplinka. Komisija pradėjo plėtoti miestų darbotvarkę, kuri skatins labiau integruotą požiūrį į politikos plėtrą ir užtikrins didesnę nuoseklumą. Tikslas – didesnis dėmesys miestams politikos debatuose ir geresnis koordinavimas.

Partnerystės susitarimai

Šiuo metu (rugsėjo 9 d.) Europos Komisija yra priėmusi 16 iš 28 Partnerystės susitarimų, o kitų valstybių narių pasiūlyti susitarimai yra nagrinėjami.

Partnerystės susitarimuose nustatoma optimalaus naudojimosi Europos struktūriniais ir investiciniais fondais atitinkamose šalyse strategija. Juos papildo siūlomos veiksmų programos, kuriose išdėstyti 2014-2020 m. programavimo laikotarpio šalių ir regionų investavimo planai.

„Open Days“

Europos pastangų skatinti ekonominį atsigavimą per sanglaudos politikos investavimą ir valstybių narių Partnerystės susitarimų plėtojimą kontekste, 2014 m. „OPEN DAYS“ forumas bus skirtas gyviems debatams ir diskusijoms įvairiais klausimais.

Bus ne tik svarbių kalbų ir debatų – taip pat vyks daugiau kaip 100 darbo sesijų, kurių „seminarai“ bus skirti dalytis gerosiomis praktikomis ir mokymais tarp specialistų, o konkrečiai temai skirti „debatai“ draugėn sutelks ekspertų grupes.

▶ NAUJA INVESTAVIMO PRIEMONĖ ES TIKSLAMS PASIEKTI

NAUJAS POŽIŪRIS Į SANGLAUDOS POLITIKĄ

„Dabar sanglaudos politika iš esmės pakeista į visą ES apimančią investavimo strategiją. Šiandien ji yra galingas įrankis, pritaikytas ekonominės plėtros ir regioninio lygmens pertvarkų organizavimui.“

JOHANNES HAHN –
UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ ATSAKINGAS
EUROPOS KOMISIJOS NARYS

„Panoramai“ švenčiant 50-ojo leidimo jubiliejų, su Johannes Hahn, už regioninę politiką atsakingu Komisijos nariu, kalbamės apie sanglaudos politikos pasiekimus ir pokyčius jo kadencijos laikotarpiu.

„Vienas svarbiausių pastarojo meto plėtros pasiekimų – sanglaudos politikos įvaizdžio ir svarbos pokytis“, – sako už regioninę politiką atsakingas Komisijos narys Johannes Hahn.

„Pirmaisiais metais sanglaudos politika daugiausiai dėmesio skyrė skurdesniems regionams bei skirtumų mažinimui. Šio tradicinio vaidmens neapleidome, tačiau dabar sanglaudos politika pakeista į visą ES apimančią investavimo strategiją. Šiandien ji yra galinga priemonė, pritaikyta ekonominės plėtros ir regioninio lygmens pertvarkų organizavimui. Ir, svarbu, – pokyčių rėmimui kiekviename regione, nesvarbu, pažangiam ar mažiau išsivysčiusiam.“

Už šios strategijos slypi naujas požiūris ir filosofija, pritaikyta remti ir skatinti ekonominį augimą ir darbo vietų kūrimą per regionus ir miestus“, – aiškina J. Hahn.

Komisijos narys vardija specialius terminus, glaudžiai susijusius su reformuota sanglaudos politika: orientavimasis į rezultatus, veiklos efektyvumas, tikslai, siekiai, pasiekimai ir kt.

„Tai ne šiaip žargonas. Šie žodžiai atspindi dabartinę sanglaudos politikos veiklos būdą. Kadangi dabar jai tenka viena trečioji ES biudžeto – apie 350 mlrd. eurų – jos išteklius privalu tinkamai nukreipti ir išmintingai naudoti.“

Mąstymo pokyčiai

Pareigūno teigimu, pagrindinis naujo požiūrio tikslas – paversti sanglaudos politiką pažangesne ir labiau sutelkta. Tokiu atveju ji gali veikti kaip pagrindinė Europos Sąjungos investavimo strategija ir svarbiausia priemonė siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų.

„Svarbu pažymėti, kad mes pakeitėme tai, kaip mąstoma apie sanglaudos politiką“, – pabrėžia Komisijos narys. „Pradėjome griežtą Partnerystės susitarimų ir veiksmų programų procesą, kuris valstybes nares įpareigoja sudaryti praktišką ir įgyvendinamą „verslo planą“ arba ekonominės plėtros strategiją, tinkamą jų ekonomikai ir regionams.“

„Planas turi atitikti strategijos „Europa 2020“ prioritetinius tikslus. Būtina, kad planas būtų suderintas su mumis, dirbančiais Briuselyje.“

Besąlygiškai dalijamų pinigų – subsidijų ir „tuščių čekių“ – laikai regioniniams projektams baigėsi, paaiškina J. Hahn. Kiekvienas euras turi būti išleistas pagrįstai. Prieš teikiant finansavimą būtinas planas, taip pat reikia patvirtinti tinkamą įgyvendinimą – kaip ir kurios kitos rūšies profesionalaus investavimo atveju.

Pokyčių valdymas

„Ekonominė krizė savotiškai padėjo įtvirtinti naują požiūrį į sanglaudos politiką“, – teigia J. Hahn.

„Dėl finansinių suvaržymų visų lygmenų institucijoms valstybėse narėse teko daug dėmesio skirti biudžetams ir apsvarstyti savo prioritetus. Daugelis suvokė, kad šitai tęstis negali.“

„Būtent tokio požiūrio ir drausmės dabar reikia sanglaudos politikai – valstybės narės turi kruopščiai peržiūrėti savo tikslus ir prioritetus bei nuspręsti, kur geriausia investuoti išteklius.“

Aiškūs ir išmatuojami tikslai

Naujasis požiūris turėjo esminės svarbos plėtojant 2014–2020 m. programavimo laikotarpio Partnerystės susitarimus (PS).

PS yra gyvybiškai svarbios gairės valstybių narių ir regionų strateginiam investavimui per artimiausius septynerius metus. Juose aiškiai išdėstyti investavimo tikslai, atitinkantys pagrindinius strategijos „Europa 2020“ prioritetus.

„Naujasis požiūris padės mums pamatyti kiekybiškai įvertinamus rezultatus ir leis nuolat stebėti, ar valstybės investicijos maksimaliai prisideda prie augimo ir darbo vietų kūrimo skatinimo visoje Europoje,“ – aiškina Komisijos narys.

„Pavyzdžiui, kaip galime investuoti į mokslinius tyrimus neturėdami mokslinių tyrimų strategijos? Tai lyg vairuoti automobilį be vairo.“

Strategijos „Europa 2020“ finansinė priemonė

J. Hahn teigimu, iš Lisabonos strategijos nesėkmės galime daug ko pasimokyti. „Nors 2000 m. strategijos tikslai buvo geri, tačiau pokyčių ir reformos planas neturėjo pažangą skatinančios finansinės priemonės. Tai buvo didelis trūkumas. Be teisinio įsipareigojimo ir realaus biudžeto buvo pernelyg kliaujamasi politine valia, kurios galiausiai pritrūko.“

Lisabonos sutartimi spręstos problemos – mažas našumas, sustingęs ekonominis augimas Europos Sąjungoje – neišnyko, pabrėžia J. Hahn. 2008 m. ekonominė krizė atskleidė galias duobes ekonomikoje, kurioje jau ir taip buvo juntama įtampa dėl globalizacijos, sunkumų dėl išteklių ir senėjančios visuomenės.

Europos Sąjungos atsakas – ateities ekonominio augimo projektas, strategija „Europa 2020“. Šios strategijos tikslas – kurti darbo vietas ir mažinti skurdą sumaniai investuojant į energijos vartojimo efektyvumą, mokslinius tyrimus ir inovacijas, taip pat – modernius ir tvarius gamybos metodus.

„Viena reformuotos sanglaudos politikos naujovių – jos suderinamumas su šiais strategijos „Europa 2020“ prioritetais ir susitelkimas į ribotą skaičių sutartų strateginių tikslų, kad pasirinktą sritį pasiektų kritinė masė investicijų“, – paaiškina Komisijos narys.

„Regionines investicijas nukreipę į paramą MVI, inovacijoms ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikai, atliekame svarbiausią vaidmenį strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo plane. Pavyzdžiui, viena geriausių žinių, kurią galiu pasakyti baigiantis mano įgaliojimams: mes jau žinome, kad daugiau kaip 38 mlrd. eurų bus išleisti energijos vartojimo efektyvumui ir atsinaujinantiems energijos ištekliams. Valstybės narės suprato mūsų žinutę – jos nužengė netgi toliau, nei mes prašėme. Tai padės ES tiek įgyvendinti klimato kaitos tikslus, tiek sustiprinti savo energijos saugumą.“

Pažangioji specializacija

Reformuota 2014–2020 m. sanglaudos politika paremta tikėjimu, kad kiekvienas regionas gali užtikrinti geriausią įtaką, jei visų pirma nustatys savo pagrindines stipriausias puses. Tai loginis pažangiosios specializacijos strategijos pagrindas.

Pažangioji specializacija – tai inovatyvus požiūris į regioninės ekonomikos pertvarkymą, leisiantis regionams sutelkti investicijas į sritis, kuriose turi praktinės patirties ar konkurencinių pranašumų, ir pasiekti maksimalaus augimo potencialą.

„Pamatą pažangiajai specializacijai kuriame paskirdami priemonės, institucijas ir ekspertus, padėsiančius regionams atrasti savo pramonės ir technologijų nišas pasaulinėje rinkoje.“

„Dabar ši strategija yra pagrindinė Europos pastangų padėti regionams išsikaupti iš recesijos dalis“, – teigia J. Hahn.

Valstybės investicijos

Šiuo metu sanglaudos politikos finansavimas kartu su bendru valstybių narių skiriamu finansavimu sudaro ženklia valstybės investavimo Europoje dalį. 2010–2012 m. jis sudarė daugiau kaip pusę valstybės investavimo tokiose valstybėse narėse kaip Slovakija, Vengrija, Bulgarija, Lietuva, Estija, Malta, Latvija ir Lenkija.

Ekonominei krizei sudavus smarkų smūgį visoms ekonomikoms, ES sanglaudos politika atliko svarbų vaidmenį: sumažino sunkiausias krizės padarinius ir daugeliui šalių bei jų regionų padėjo išverti audrą, pabrėžė Komisijos narys.

Pavyzdžiui, Graikijos atveju sanglaudos politika taip pat parėmė šalies pastangas vykdyti struktūrinę reformą. Parama bus tęsiama ir 2014–2020 m. laikotarpiu, kuriuo Graikija iš sanglaudos politikos gaus 15,5 mlrd. eurų.

„Manau, šiuos pinigus būtina panaudoti tinkamai ir visų pirma skirti realiai ekonomikai“, – akcentavo J. Hahn.

„Regionai yra raktas į Graikijos atsigavimą. Todėl aš pasiryžau applanstyti visus 13 regionų ir viešnagės metu įsitikinau, kad mano tikėjimas Graikijos regionų potencialu buvo teisingas. 2014–2020 m. Partnerystės susitarime su Graikija numatyta programa kiekvienam iš trylikos regionų“.

Makroregioninės strategijos

Makroregioninių strategijų plėtra paremta regioninės politikos apimties išplėtimu: bendrus regioninius iššūkius spręsti ir valstybės narės, ir ES nepriklausančios valstybės.

„Makroregioninio metodo naujovė yra ta, kad šalys sutelkiamos bendradarbiavimui sprendžiant bendrus klausimus: nustatant tikslus, derinant finansavimą ir kartu siekiant savo tikslų. Makroregioninės strategijos leidžia atidžiau stebėti esamų fondų finansavimo paskirstymą, ir užtikrina, kad skirtingi sektoriai laikytųsi „bendro mąstymo“.“

„Šiuo metu vykdomė Baltijos jūros regiono, Dunojaus regiono bei Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategijas, taip pat

įgyvendiname kitų strategijų planavimo etapą – taip mes įrodome, kad makroregioninės strategijos gali suteikti pagrindą, reikalingą nuosekliems ir mūsų regionams svarbiems sprendimams surasti.“

Vis dėlto Komisijos narys pabrėžia, kad tam tikrų teritorijų poreikius ir prioritetus turi nustatyti pačios valstybės narės. Jos yra atsakingos už logistinių išteklių tiekimą, rekomendacijų kūrimą ir tolesnius sprendimus.

Komisija visuomet padės šalių ar regionų grupei, tačiau pagrindinio vaidmens neatliks. Strategijai vadovauti turi vietos politiniai lyderiai.

Šiaurės Airijos TAIKOS (PEACE) programa

Taikos tilto, kertančio Foilo upę Deryje–Londonderyje, atidarymas 2011 m. simboliškai pažymėjo pažangą Šiaurės Airijoje siekiant taikos ir susitaikymo.

Ta proga Komisijos nariui J. Hahn buvo įteiktas tilto modelis, šiuo metu besipuikuojantis ant jo darbo stalo Briuselyje.

ES neabejotinai ženkliai prisidėjo prie pažangos siekiant susitaikymo, taikos ir stabilumo visuomenėje Šiaurės Airijoje. ES fondai investavo apie 1,3 mlrd. eurų – kartu su nacionaliniu finansavimu per 18 metų buvo paremta daugiau kaip 20000 projektų.

J. Hahn paliko įspūdį taikos proceso pažanga, ir 2013 m. jis inicijavo konferenciją, suteikusia tarptautinę platformą dalytis ES TAIKOS programos patirtimis ir skatinti debatus, kaip tokias patirtis būtų galima pritaikyti panašiose situacijose visoje Europoje ir už jos ribų. Šis renginys ypač padėjo Šiaurės Airijos taikos kūrimo patirtį skleisti tarptautiniu mastu. Renginyje kalbėję asmenys akcentavo ES suteiktos paramos vertę.

„Buvo malonu klausytis dviejų buvusių priešininkų, draugiškai besikalbančių Taikos programos konferencijoje „Sutelkiant padalytas bendrijas“, – sakė J. Hahn.

► **KAIRĖJE:** Komisijos narys J. Hahn eina per naująjį Vidino–Kalafato tiltą virš Dunojaus. Dunojaus makroregioninė strategija apima regioninę, mokslinių tyrimų, transporto ir aplinkos apsaugos politikas, taip pat saugumą, turizmą ir augimą – kad Dunojaus regionas taptų geresne vieta gyventi ir dirbti.

► **DEŠINĖJE:** Johannes Hahn lankosi potvynio nusiaubtoje Obrenovaco savivaldybėje (Serbija).

„Pirmasis iš tų priešininkų dabar yra Šiaurės Airijos Ministras Pirmininkas, antrasis – Ministro Pirmininko pavaduotojas. Jie abu pripažįsta Europos suteiktos paramos svarbą ir vertina konstruktyvų ES požiūrį į ilgalaikės taikos skatinimą bei sieki sutaikyti bendruomenes.“

Komisijos narys pabrėžia, kad konferencijoje lankėsi daug atstovų iš problemų patiriančių Europos teritorijų. Visi jie atidžiai domėjosi išmoktomis pamokomis, sėkmingais projektais ir patirtimi, kaip pamažu užgydomos žaizdos ir suartinamos bendruomenės.

Pagalba nelaimės atveju

Europos regionams padedama ir teikiant pagalbą krizės metu. Jau dešimtmetį ES yra didžiausias paramos šaltinis stichinių nelaimių (potvynių ir žemės drebėjimų) Europos žemyne atvejais.

To buvo pasiekta per ES Solidarumo fondą, kuris padeda pašalinti nelaimės padarytą žalą nelaimėi pasibaigus. ES Solidarumo fondas milijonams žmonių ir 23 valstybių narių padėti skyrė virš 3,6 mlrd. eurų. Be to, apie 6,5 mlrd. eurų buvo skirta nelaimių prevencijai.

Pavyzdžiui, fondas aktyviai dalyvavo darbuose po žemės drebėjimo Abrucuose, Italijoje, kur buvo suniokota regiono infrastruktūra, viešieji pastatai, namai ir įmonės.

Pastaruojamu metu fondas teikė paramą potvynio nusiaubtomis Balkanų sritims. ES Solidarumo fondo pinigai naudojami iš dalies padengti Serbijos dalių atstatymo po nelaimės išlaidas.

„Nors Serbija dar tik siekia narystės ES, su ja jau elgiamasi kaip su pilnateise valstybe nare“, – pastebi J. Hahn. Vadovaujant J. Hahn, fondas taip pat buvo reformuotas. Reformos, dėl kurių sutarė valstybės narės ir Europos Parlamentas, įsigaliojo šį birželį. Jis įvykdžius fondas tapo paprastesnis, greitesnis ir daug labiau atitinka nelaimės ištiktų valstybių narių ar regionų poreikius.

Ateities iššūkiai

„Daugiau kaip du trečdaliai ES piliečių gyvena miestuose ir, galvojant apie ateinančius metus, miestų centrams svarbu skirti svarbesnę vietą sanglaudos politikoje“, – sakė Komisijos narys. „Dėl to pradėjome plėtoti miestų darbotvarkę.“

Komisijos narys pabrėžia, kad toliau reikėtų mąstyti apie sveikatos priežiūrą, sveikatos finansavimą ir pensijas. Šios sritys ateityje kels rimtų iššūkių.

„Senėjant visuomenei, didės spaudimas nacionaliniams biudžetams. ES sanglaudos politikos strateginės investicijos į šią sritį būtų vertingos“, – užsimena J. Hahn.

„Medicinos infrastruktūros našta galėtų palengvinti naujosios technologijos, platus nuotolinės medicinos taikymas ir gydymas už ligoninių ribų.

„Toks požiūris, remiamas sanglaudos politikos finansavimo, galėtų sumažinti finansinę sveikatos priežiūros našta“, – teigia Komisijos narys.

Regioninis finansavimas per ilgus metus davė daug naudos Europos ekonomikai. Jis sukūrė milijonus naujų darbo vietų, ištisus regionus atvėrė pastatęs greitkelius, geležinkelio linijas ir uostus, investavo į naujas, mažas kompanijas. Po naujosios reformos jis tapo kur kas daugiau nei subsidijų šaltiniu – tai investavimo priemonė, kurią pasitelkus galima įgyvendinti strategiją „Europa 2020“. Nėra abejonų, kad politika bus plėtojama pagal aktualius poreikius.

▶ SANGLAUDOS POLITIKA SKATINA EUROPA ŽENGTI INOVACIJŲ IR ŽALIOJO AUGIMO LINK

Naujausia Komisijos atlikta sanglaudos politikos veiklos efektyvumo analizė, paskelbta šeštojoje sanglaudos ataskaitoje, rodo, kad politika akivaizdžiai

sumažina ekonominės krizės padarinius, skatina valstybės investavimą ir remia naujai įsteigtas įmones. Be to, sanglaudos politika tapo pagrindine visos Europos priemone, skatinančia energijos vartojimo efektyvumą, darbo vietų kūrimą ir paramą MVĮ.

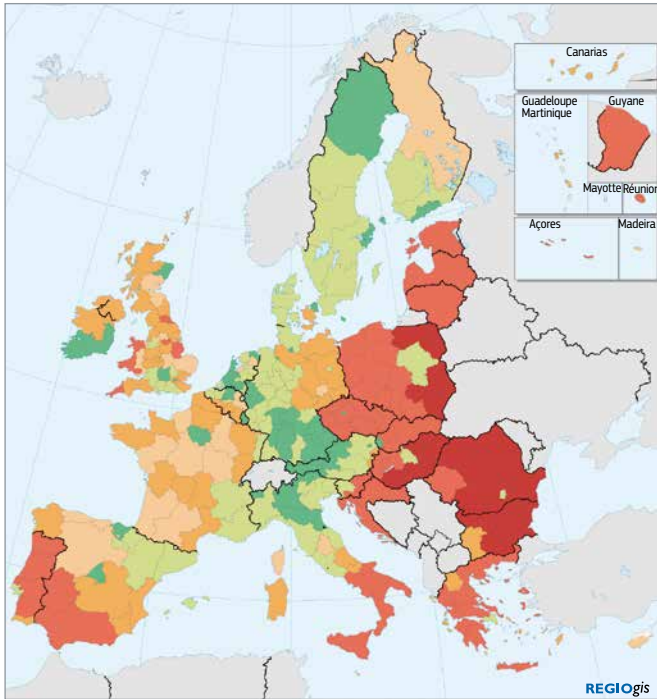
Istoriškai sanglaudos politika daugiausiai paramos skyrė mažiau išsivysčiusiems regionams, tačiau dabar nuo investavimo į techninę infrastruktūrą pereinama prie investavimo į paramą verslui ir inovacijas, užimtumą ir socialinę įtrauktį. Supaprastinta geografinė aprėptis: atitinkamo dydžio parama tapo prieinama visiems regionams.

Politika ne tik mažina ekonominius skirtumus tarp ES regionų, bet tapo geriau suderinta su bendra ES strategija. Naujuoju 2014-2020 m. programavimo laikotarpiu sanglaudos politika tapo neatsiejama strategijos „Europa 2020“ dalimi, kurioje didžiausias dėmesys skiriamas darbo vietų kūrimui, inovacijoms, tvarumui, skurdo ir socialinės atskirties mažinimui.

Pasikeitęs ekonominis kontekstas

Ataskaita pasirodė prasidedant septynerių metų sanglaudos politikos programavimo laikotarpiui, ES situacijai dramatiškai skiriantis nuo ankstesnio programavimo laikotarpio pradžios 2007-aisiais metais.

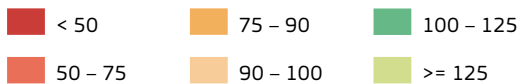
Tuo metu ES vis dar mėgavosi nepertraukiamu ekonominiu augimu. Kilo pajamų ir užimtumo lygis, gausėjo viešųjų investicijų, mažėjo skurdo, socialinės atskirties ir regioninių skirtumų. Nuo 2008 m. ekonominė krizė niekais pavertė daug gerai atlikto darbo, padidino valstybės skolas ir nedarbo lygį, sumažėjo daugelio asmeninės pajamos. Tuo pat metu plačiau išplito skurdas ir socialinė atskirtis.

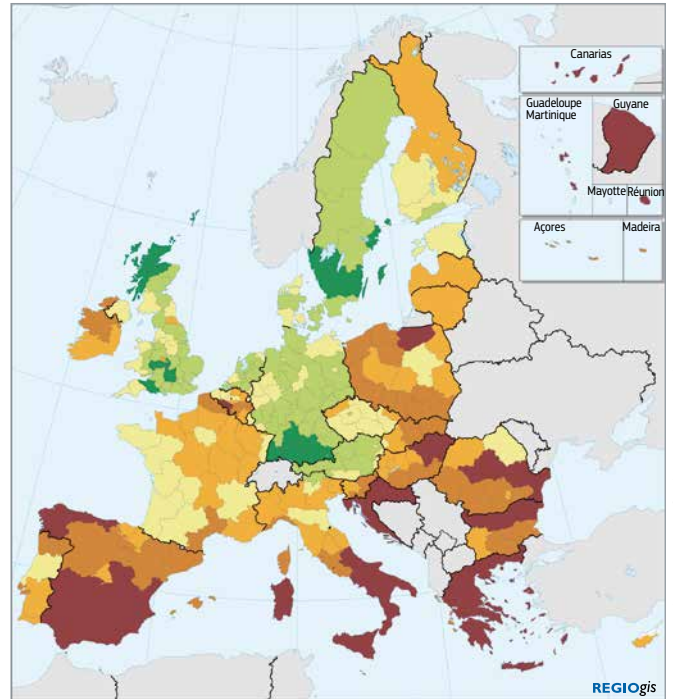
© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

▶ VIenam gyventojui tenkantis BVP (PGS), 2011 m.

VIenam gyventojui tenkantis bendrasis vidaus produktas (BVP) perkamosios galios standartais (PGS) yra bendra vieno gyventojų sukuriama prekių ir paslaugų vertė. Indeksas ES-28 = 100

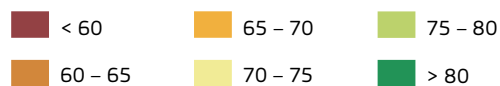
Šaltinis: „Eurostat“

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

▶ Užimtumo lygis, (20-64), 2013 m.

PROC. GYVENTOJŲ (20-64 M. AMŽIAUS)

Pastaba: ES-28 = 68,3

„Europa 2020“ siekiamas užimtumo lygis yra 75 proc.

Šaltinis: „Eurostat“

2007-2013 m. kelias

Vis dėlto, 2007-2013 m. laikotarpiu sanglaudos politika ženkliai prisidėjo prie augimo ir darbo vietų kūrimo. Naujausiais duomenimis, sanglaudos politika sukūrė beveik 600 000 naujų darbo vietų ir parėmė beveik 80 000 naujai įkurtų įmonių. Buvo investuota į 25 800 km kelių ir 2 700 km geležinkelio linijų. Dėl sanglaudos politikos 5,7 mln. žmonių surado darbą, o 8,6 mln. – įgijo kvalifikaciją.

Apskaičiuota, kad sanglaudos politikos investicijos vidutiniškai 2,1 proc. pakėlė Latvijos, 1,8 proc. – Lietuvos ir 1,7 proc. – Lenkijos BVP per metus. Taip pat apskaičiuota, kad sanglaudos politika vidutiniškai 1 proc. pakėlė Lenkijos, 0,6 proc. – Vengrijos ir 0,4 proc. – Slovakijos ir Lietuvos užimtumo lygį per metus.

Šių ekonomikų plėtros potencialui sanglaudos politika turėjo ilgesnės trukmės poveikį. Apskaičiuota, kad 2020 m. Lietuvos ir Lenkijos BVP bus 4 proc., o Latvijos – 5 proc. didesnis, nei būtų buvęs be atitinkamų investicijų.

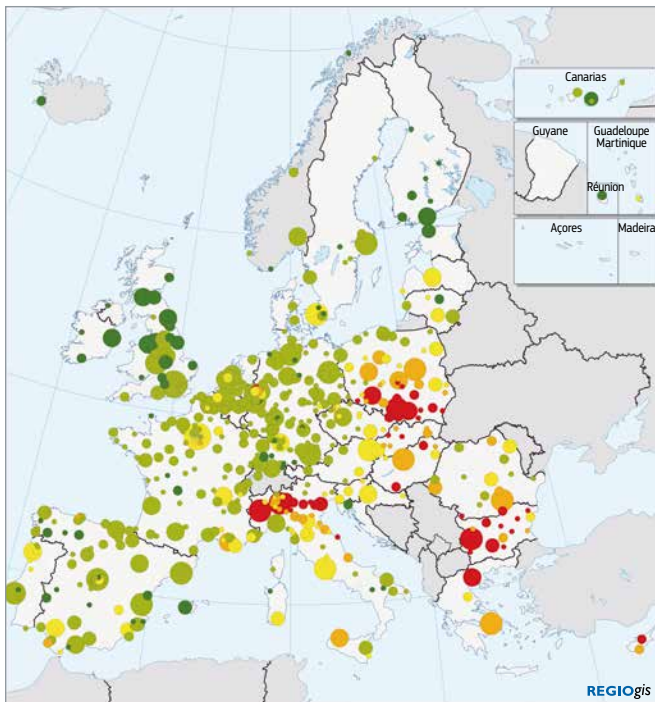
Parama valstybės investavimui

Sanglaudos politika sušvelnino dramatiškai sumažėjusį valstybės investavimą Europoje. Reikšmingai prisidėta remiant viešąsias išlaidas tokiose gyvybiškai svarbiuose srityse kaip MTTP, parama MVĮ, tvari energija, žmogiškųjų išteklių plėtra ir socialinė įtrauktis.

Daugelio valstybių narių nacionaliniai biudžetai krizės laikotarpiu buvo itin deficitiniai, o valstybės skolų lygis dramatiškai pakilo, kai kuriais atvejais gerokai virš 100 proc. BVP. Pablogėjusi viešųjų finansų padėtis lėmė gausius biudžeto sumažinimus (fiskalinis konsolidavimas), daugelis vyriausybių ženkliai sumažino valstybės investicijas.

Nuo 2008 iki 2013 m. realios valstybės investicijos ES vidutiniškai sumažėjo 20 proc., o Graikijoje, Ispanijoje ir Airijoje – daugiau nei 60 proc. ES-12 valstybėse⁽¹⁾, kurioms

(1) Prie ES 2004 m. ir 2007 m. prisijungusios šalys.

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

►ORO TARŠOS KONCENTRACIJA (KIETOSIOS DALELĖS – PM₁₀), 2011 M.

VIDUTINĖ KASDIENĖ KONCENTRACIJA
($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

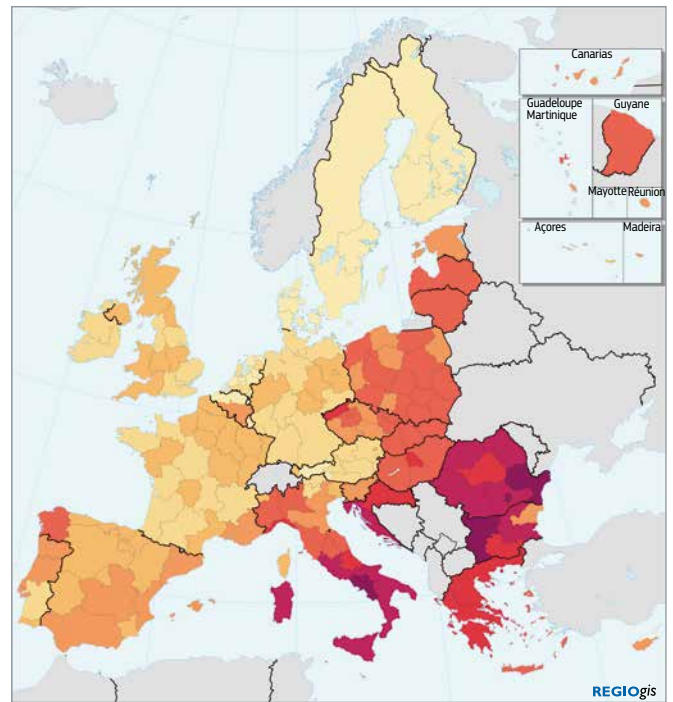
- < 21
- 21 – 31
- 31 – 44
- 44 – 67
- > 67

MIESTŲ GYVENTOJŲ SKAIČIUS

- < 100000
- 100001 – 250000
- 250001 – 500000
- 500001 – 1000000
- 1000001 – 5000000
- > 5000000

Pastaba: Vidurkis užfiksuotas matavimo stotyse miesto ribose.

Šaltinis: EEE, Europos Komisija

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

►EUROPOS VALDYMO KOKYBĖS INDEKSAS, 2013 M.

NUOKRYPIS NUO STANDARTO, SKALĖ NUO PRASTOS KOKYBĖS
(NEIGIAMA) IKI AUKŠTOS KOKYBĖS (TEIGIAMA)

■ < -1,75	■ -0,75 – -0,25	■ 0,75 – 1,25
■ -1,75 – -1,25	■ -0,25 – 0,25	■ < 1,25
■ -1,25 – -0,75	■ 0,25 – 0,75	

Šaltinis: ANTICORRP, paremta Pasaulio banko duomenimis ir regioninės valdymo kokybės tyrimu, Charron, N. et al. (2014 m.)

sanglaudos politikos finansavimas ypatingai svarbus, valstybės investicijos sumažėjo 32 proc. Vietos ir regioninės valdžios institucijos ES yra atsakingos už beveik du trečdalius visų valstybės investicijų, todėl poveikis joms buvo žymus.

Šie sumažinimai lėmė, kad iš sanglaudos politikos buvo labiau tikimasi finansuoti augimą skatinantį investavimą. Nuo 2010 iki 2012 m. sanglaudos politikos finansavimas sudarė 21 proc. valstybės investicijų visoje ES. Visose sanglaudos valstybėse jos sudarė 57 proc., o Slovakijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje ir Lietuvoje – daugiau nei 75 proc. Be šio finansavimo, valstybės investavimas mažiau išsivysčiusiose valstybėse narėse būtų dar labiau smukęs.

Parama verslui ir darbo vietų kūrimui

Akivaizdu, kad sanglaudos politikos finansavimas davė apčiuopiamų rezultatų daugelyje svarbių sričių. Iki 2012 m. pabaigos paramą gavo daugiau kaip 60000 MTTP projektų ir daugiau kaip 21 500 verslo ir mokslinių tyrimų centrų kooperacinių įmonių.

Nuo 2007 iki 2012 m. politika 68 mln. žmonių padėjo dalyvauti darbo rinkos programose. Iš jų 35 mln. buvo moterys, 21 mln. – jaunimas, 22 mln. – neturintys darbo ir beveik 27 mln. menkai išsilavinę žmonės (įgiję tik privalomąjį ar dar žemesnį išsilavinimą). Dėl sanglaudos politikos 5,7 mln. žmonių surado darbą, o beveik 8,6 mln. – įgijo kvalifikaciją.

Be to, fondai daugiau kaip 5 mln. žmonių suteikė prieigą prie plačiajuosčio ryšio, 3,3 mln. žmonių pagerino geriamojo vandens tiekimą, 5,5 mln. žmonių aprūpino kanalizacija ir nuotekų valymo įrenginiais. Be to, tikimasi, jog iki 2015 m. pabaigos paaikšės svarbiausi 2007-2013 m. programų rezultatai.

Augantys skirtumai

Nepaisant šių teigiamų poveikių ir tendencijų, skirtumai tarp įvairių regionų išlieka dideli. Per pastaruosius penkerius metus užimtumo ir nedarbo lygio regioniniai skirtumai didėjo, o vienam gyventojui tenkančio BVP skirtumai liovėsi mažėti. Tai reiškia, kad „Europa 2020“ tikslai dėl užimtumo ir skurdo

► Šeštasis sanglaudos forumas rugsėjį įvyko Briuselyje. Jo tema – „Investavimas į augimą ir darbo vietų kūrimą: plėtros ir gero valdymo ES regionuose ir miestuose skatinimas“.

yra nutolę labiau nei tikėtasi ir per ateinančius metus prireiks ypatingų pastangų, kad juos pavyktų pasiekti esant ženkliais biudžetiniams apribojimams.

Ekonominės krizės poveikis

Pirmieji ekonominės krizės poveikį pajuto statybų ir gamybos sektoriai. Statybų sektoriuje užimtumo rodikliai ženkliai smuko dėl nekilnojamo turto burbulo sprogo kai kuriose valstybėse narėse, gamybos sektoriuje – dėl sumažėjusių pasaulinių poreikių.

Vėliau pasaulio rinkos plėtėsi ir eksportas paskatino šioj tokį gamybos augimą. Tai ypač svarbu daugeliui Centrinės ir Rytų Europos valstybių narių, kur nuo gamybos sektoriaus priklauso didesnė užimtumo ir pridėtinės vertės dalis.

Teritorinis krizės poveikis buvo įvairus. Daugelyje ES dalių, didmiesčių regionai pasirodė labiau linkę į pakilimus ir nuosmukius, o kaimo regionai pasirodė esą atsparesni.

„Ataskaita aiškiai rodo, kad sanglaudos politika tampa modernia ir lanksčia priemone, skirta spręsti skirtingus iššūkius, su kuriais susiduria Europa. Dabar tai yra investuojanti Europos ranka: reaguojanti į krizes, tačiau strategiška, kiek tai būtina kuriant augimą ir taip reikalingas darbo vietas. Milžiniškų subsidijų keliams ir tiltams laikai eina pabaigos link, nes daugelis valstybių narių baigia pildyti savo infrastruktūros spragas. Į inovacijas ir žaliąjį augimą nukreiptos investicijos sukurs ilgalaikes darbo vietas ir paskatins mūsų regionų konkurencingumą.“

JOHANNES HAHN – UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ ATSAKINGAS EUROPOS KOMISIJOS NARYS

ES-15⁽²⁾ valstybių, antrinių didmiesčių regionų veiklos efektyvumo rodikliai buvo vidutiniški, o ES-13⁽³⁾ valstybėse jie aplenkė kitus regionus. Nuo 2008 iki 2011 m. ES-15 valstybių kaimo regionuose BVP dėl didesnio veiklos efektyvumo sumažėjo ne taip stipriai, kaip kituose regionuose. Be to, ES-13 šalyse didesnis veiklos efektyvumo augimas lėmė mažesnį augimo skirtumą lyginant su kitais regionais.

Remiamos investicijos į MTTP

Ekonominės krizės metu MTTP sudaroma BVP dalis nesmuko, o pastaruosius vienerius ar dvejus metus net pradėjo nežymiai augti – nors ir nepakankamai, kad pasiektų 2020 m. nustatytą 3 proc. tikslą. Inovacijos vis dėlto išlieka koncentruotos erdvės atžvilgiu ir nėra jokių jų plitimo į atsilikusius regionus požymių.

Investicijos į transportą ir skaitmeninę infrastruktūrą sumažino šių tinklų stoką daugelyje kaimo vietovių ir mažiau išsivysčiusių regionų. Vis dėlto, naujos kartos technologija grįsta prieiga prie interneto kelia naujų problemų kaimo vietovėms, kur ši technologija beveik neegzistuoja.

(2) Valstybės narės, į ES įstojusios iki 2004 m.

(3) ES-12 ir Kroatija.

Ekonominė krizė lėmė, kad prekybos ir tiesioginių užsienio investicijų, kurios yra svarbūs mažiau išsivysčiusių valstybių narių augimo šaltiniai, Europos Sąjungoje žymiai sumažėjo. Laimei, ES-13 šalių eksportas į kitas ES šalis žymiai atsigavo ir dabar sudaro didesnę jų BVP dalį nei prieš krizę, taip pat pagausėjo ir tiesioginių užsienio investicijų.

Pusė nuo 2000 m. iki recesijos pradžios užimtumo srityje pasiektų rezultatų – ypač pietinėse valstybėse narėse – buvo nušluoti krizės. Tai lėmė, kad pereinamojo laikotarpio ir mažiau išsivysčiusiuose regionuose užimtumo lygis yra maždaug 10 proc. žemesnis nei siekiama nacionaliniu mastu (plg. labiau išsivysčiusiuose regionuose lygis žemesnis tik 3 proc.). Šiuose regionuose nedarbas išaugo labiau: nuo 2008 iki 2013 m. vidutiniškai 5 proc. (labiau išsivysčiusiuose regionuose – 3 proc.).

Skurdas ir socialinė atskirtis

Dar vienas ekonominės krizės padarinys – didesnė skurdo ir socialinės atskirties rizika. Nuo 2009 iki 2012 m. skurdo ar atskirties riziką patiriančių žmonių skaičius išaugo 9 mln. Padidėjimas ypač ženklus Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje ir Airijoje. Mažiau išsivysčiusiose valstybėse narėse skurdo rizika miestuose paprastai yra daug žemesnė nei likusioje šalyje, o labiau išsivysčiusiose valstybėse narėse miestų situacija yra atvirkštinė.

Aplinkosaugą krizė paveikė skirtingai. Ekonominės veiklos ir pajamų sumažėjimas padėjo sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, tačiau energijos vartojimo efektyvumas žymiai nepadidėjo, taigi pakilus paklausai situacija gali pasukti priešinga kryptimi. Tai lemia, kad norint pasiekti 2020 m. tikslus, prireiks daugiau investicijų.

Miestų įtaka

Nors miestai laikomi inovacijų ir augimo varikliais, krizės metu užimtumas juose sumažėjo labiau nei kituose regionuose. Daugelyje valstybių narių miestų gyventojai taip pat patiria didesnę skurdo ir socialinės atskirties riziką.

Tvaraus augimo miestų dimensijoje esama daug kontrastų. Viena vertus, daugelyje miestų oro kokybė yra prasta – ją blogina transporto spūstys, be to, miestai yra jautresni karščio bangoms (dėl karščio salos efekto) bei potvyniams (dėl to, kad miestai daugeliu atvejų yra arti upių ar jūros).

Kita vertus, miestai turi daugiau privalumų dėl ekologinio efektyvumo – mažesni atstumai iki įvairių vietų sumažina tolimų kelionių poreikį. Miestuose prieinamesnis viešasis transportas, juose esama daugiau energijos vartojimo efektyvumu pasižyminčių transporto priemonių ir miestų gyventojai suvartoja mažiau energijos namų šildymui.

Valdymas

Šiaurės Europos šalys rodo puikius rezultatus valdymo tyrimuose, jose lengviau plėtoti verslą, tačiau vis dar yra per daug valstybių narių, kuriose valstybinės institucijos taiko žemus standartus, o daug žmonių praneša apie mokamus kyšius. Naujas tyrimas atskleidė, kad verslo plėtojimo sudėtingumas ir institucijų kokybė daugeliu atvejų šalių viduje įvairuoja – tai rodo, kad siekiant atsilikusių regionų situaciją pakelti iki standarto, gali prireikti tikslingesnių intervencijų. Tyrimas taip pat rodo, kad valdymo problemos gali stabdyti socialinę ir ekonominę plėtrą bei riboti sanglaudos politikos investicijų poveikį.

Strategijos „Europa 2020“ dėmesys

Ankstesnėje, 2010 m. paskelbtoje sanglaudos ataskaitoje buvo pabrėžtas poreikis investuojant labiau laikytis strategijos „Europa 2020“, taikyti griežtesnes išankstines sąlygas ir siekti geresnės rezultatų stebėsenos. Šiandienos reformuota 2014–2020 m. sanglaudos politika ir jos itin strategiškas požiūris buvo sukurti remiantis šiomis rekomendacijomis. Naujos finansavimo taisyklės ir išankstinės sąlygos užtikrins tinkamą reguliacinę ir makroekonominę struktūrą, kad politika turėtų dar didesnę įtaką.

Šeštoji ataskaita rodo, kad pastaroji ekonominė krizė sustiprino regioninio augimo skirtumus, tačiau, remiantis nacionaliniais duomenimis ir skaičiavimais, ši tendencija keičiasi ir tai iš dalies lemia tikslingesnės sanglaudos politikos investicijos.

► DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/cohesion_report

▶ ATVIRI DUOMENYS IR SANGLAUDOS POLITIKA

SKAIDRUMO IR VEIKLOS EFEKTYVUMO SKATINIMAS

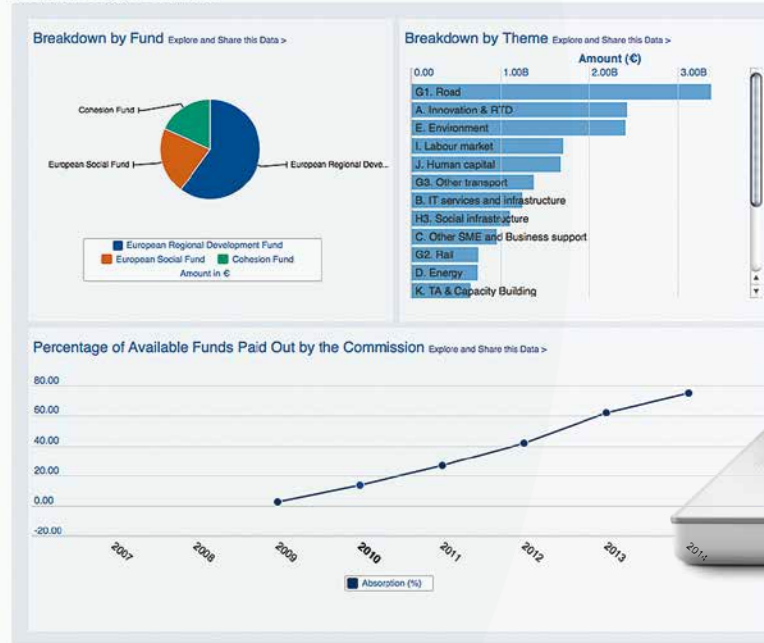
Kas yra atviri duomenys? Viešosios institucijos visame pasaulyje kuria ir surenka milžiniškus kiekius duomenų. Pavyzdžiui, valstybės statistiką, informaciją apie biudžetą, parlamentinius įrašus, geografinius duomenis, įstatymus ir duomenis apie įvairias politikos sritis. Pastaraisiais metais daug viešųjų institucijų ėmėsi iniciatyvų atverti prieigą prie turimų duomenų, kad paskatintų skaidrumą ir atskaitomybę, taip pat įvairių naujų ekonominių veiklų kūrimą.

ES sanglaudos politika ir atviri duomenys

Į 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio nuostatas dėl informacijos ir komunikacijos įtrauktas reikalavimas vadovaujantioms institucijoms ES finansavimo naudos gavėjų duomenis publikuoti atviru ir prieinamu formatu⁽¹⁾.

Be to, reformuotos ES sanglaudos politikos ir naujų veiksmų programų veiklos efektyvumo sistemos sustiprintas dėmesys rezultatams didele dalimi priklauso nuo duomenų, susijusių su pažanga siekiant sutartų tikslų, rinkimo ir skelbimo.

Available Budget 2007-2013

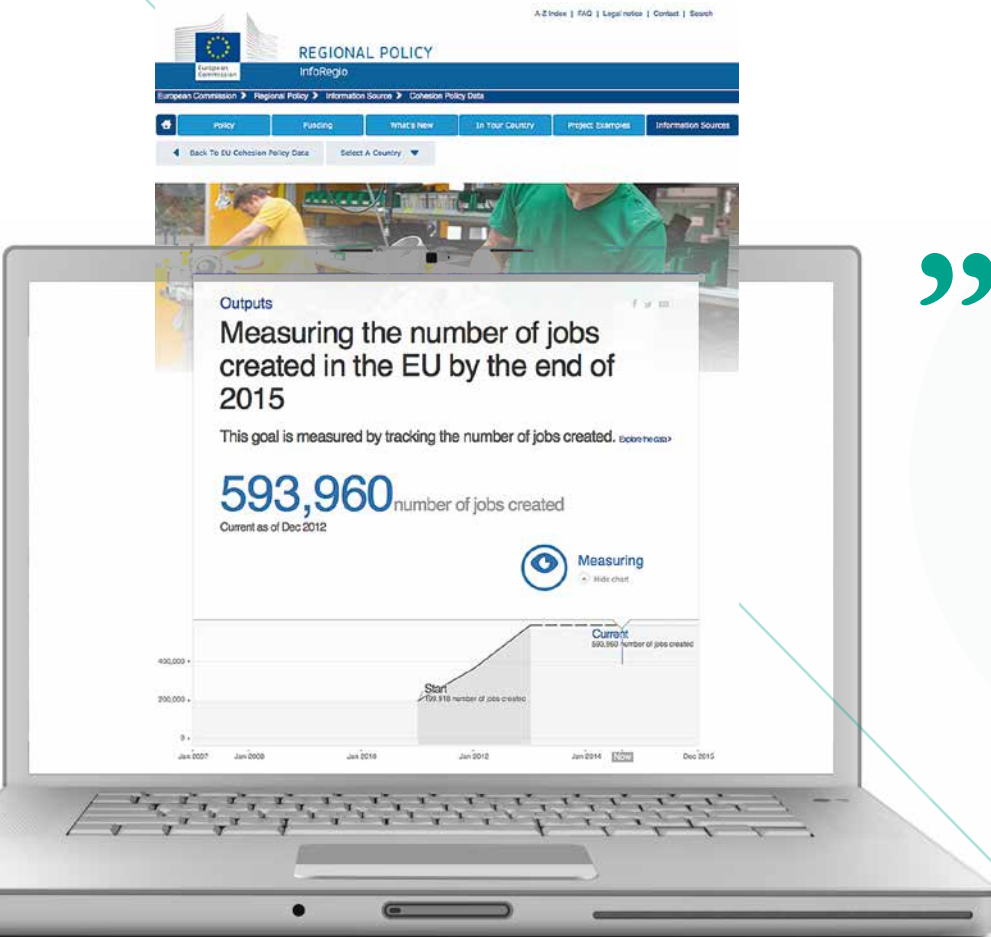
Naujoji ES sanglaudos politikos atvirų duomenų platforma

2014 m. liepos mėn. Europos Komisija paleido atvirų duomenų platformą, kuri siūlo naują galimybę įvertinti sanglaudos politikos veiklos efektyvumą.

Platformoje pateikiama informacija apie kiekvienos valstybės narės pasiektus rezultatus, remiantis Komisijai pateiktomis nacionalinių institucijų ataskaitomis. Platformoje matomas finansavimo paskirstymas tarp šalių, regionų kategorijų, skirtingų fondų, pateikiama klasifikacija pagal teminius tikslus. Platformoje pateikiama daug interaktyvių žemėlapių su duomenimis apie socialinį ekonominį kontekstą ir konkrečius iššūkius, su kuriais susiduria Europos regionai. Duomenys yra paremti informacija, pateikta Komisijos parengtoje *šeštojoje ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitoje* (žr. straipsnį 8 psl.).

ES sanglaudos politikos atvirų duomenų platforma siekiama pasiūlyti interaktyvų dalyvavimą ir paskatinti įsitraukimą. Naudotojai gali nagrinėti duomenis pagal įvairius žemėlapius

(1) Bendrųjų nuostatų reglamentas, Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 115 straipsnio 2 dalis.

„Mūsų reforma... leis mums kaupiti rezultatus Europos lygmeniu ir suteiks mums reikiamą informaciją, leidžiančią paprastai ir įtikinamai paaikškinti, kokią įtaką daro politika.“

JOHANNES HAHN – UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ ATSAKINGAS EUROPOS KOMISIJOS NARYS

ir diagramas, sukurti savo pačių rodimus, parsisiųsti duomenų rinkinius įvairiais formatais, komentuoti ir aptarti platformoje pateikiamus duomenis ir pateikti atsiliepimus. Taip pat galima duomenų rinkiniais dalintis socialinėje žiniasklaidoje, grafikus ir diagramas naudoti savo pačių tinklaraščiuose ar svetainėse. Platforma naudotojams siūlo galimybę prenumeruoti pranešimus apie naujinius, kai platformoje pateikiama naujų duomenų.

Kas toliau?

ES sanglaudos politikos atvirų duomenų platforma siekiama paskatinti debatus apie veiksmų programų veiklos efektyvumą.

Platforma buvo pristatyta rugsėjo 8-9 d. Briuselyje, šeštajame sanglaudos forume, kuris sprendimų priėmėjams ir suinteresuotiesiems subjektams suteikė svarbią galimybę aptarti, kaip sanglaudos politikos finansavimas gali pagerinti ekonomines perspektyvas ir Europos žmonių gyvenimo kokybę. 2014 m. Europos regionų ir miestų savaitės „OPEN DAYS“ metu ypač daug dėmesio bus skiriama regionų statistikai, įskaitant specialų seminarą apie sanglaudos politiką ir atvirus duomenis.

Seminare taip pat bus nagrinėjama, kaip regionai ir miestai naudojami atvirais duomenimis tobulindami vietos paslaugų teikimą, taip pat skatindami piliečių dalyvavimą politikos formavimo procese.

2014 m. rudenį sanglaudos politikos atvirų duomenų platformoje bus pateikti nauji duomenys apie valstybių narių 2013 m. metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateiktus rezultatus. Kai bus patvirtintos naujos veiksmų programos, Komisija taip pat naudos platformą prieigai prie duomenų, susijusių su 2014-2020 m. programavimo pažanga (finansų paskirstymu, tikslais, rodikliais ir t. t.).

Stebėkite šią erdvę ir, naudodamiesi interaktyviomis platformos funkcijomis, bendrinkite, komentuokite ir teikite atsiliepimus!

► DAUGIAU INFORMACIJOS
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

▶ EKONOMINIS DĖMESYS GRAIKIJOS PARTNERYSTĖS SUSITARIMUI

SANGLAUDOS POLITIKA REMS
EKONOMINĮ RESTRUKTŪRIZAVIMĄ
IR PADĖS SKATINTI PRIVAČIOJO
SEKTORIAUS INVESTICIJAS

Graikija buvo trečioji valstybė (po Danijos ir Vokietijos), kurios ESIF Partnerystės susitarimą (PS) Komisija patvirtino 2014 m. gegužės 23 d. „Panorama“ kalbėjosi su George Yannoussiu, nuo 2012 m. dirbančiu Valstybės investavimo ir ESIF generaliniu sekretoriumi Atėnuose, Plėtros ir konkurencingumo ministerijoje.

Buvusio plėtros ministro K. Hatzidakio vadovaujamas G. Yannoussis koordinavo PS projekto parengimo ir pateikimo procedūras.

▶ **Kada Graikija pradėjo ruošti savo Partnerystės susitarimą? Kaip organizavote pasirengimo procesą, kokios buvo stipriosios ir silpnosios sistemos vietos?**

Plėtros ir konkurencingumo ministerija, ypač Valstybės investavimo ir nacionalinis strateginių kryptių plano generalinis sekretoriatas (GSPI-NSRF) buvo institucija, atsakinga už naujojo PS rengimo koordinavimą. Ji, kartu su nacionalinės ir regioninės politikos sprendimų priėmėjais, taip pat konkrečių teritorinių ir teminių sričių partneriais ir suinteresuotaisiais subjektais, inicijavo ir koordinavo konsultacijų procesą.

2012 m. balandį ir 2013 m. kovą ministerija išsiuntė cirkularus, skirtus konsultacijų procesui ir PS projektavimui koordinuoti. Kompetentingos institucijos ir visi atitinkami suinteresuotieji subjektai nacionaliniu, sektoriniu ir regioniniu lygiu dirbo ir sprendė, kokie turi būti pagrindiniai strateginiai pasiūlymai dėl mūsų valstybės plėtros naujuoju programavimo laikotarpiu. Tuo pat metu buvo surengta nacionalinė plėtros konferencija, 13 regioninių konferencijų ir pažangios specializacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijos (RIS3) seminarai kiekviename regione. Kitos susijusios ministerijos taip pat surengė savo plėtros konferencijas.

Intensyviu ir našiu konsultacijų laikotarpiu pagrindiniai nagrinėti klausimai buvo plėtros poreikių sektoriniu ir regioniniu lygmeniu nustatymas, teminių prioritetų analizė, teritoriniai iššūkiai ir horizontaliųjų principų taikymas. Vykdydami konsultacijų procesą, taip pat buvo įpareigota sudaryti ekspertų ataskaitas, kurios buvo naudojamos pagal poreikį.

▶ **Kiek įtakos Graikijos Partnerystės susitarimui turėjo pagrindinių dalyvaujančių veikėjų (ministerijų, regionų, miestų, įmonių, mokslininkų, NVO ir kt.) partnerystė?**

Konsultacijose dalyvavo ne tik ministerijos, regionai ir savivaldybės, bet ir daugybė įmonių, institucijų ir organizacijų. Be to, reikia atsižvelgti, kad tuo pat metu kompetentingos

▶Salonikų, antro pagal dydį Graikijos miesto, pajūrio rekonstrukcija.

▶Heraklione įsikūręs „Hellas“ mokslinių tyrimų ir technologijų fondas (FORTH) yra vienas stambiausių mokslinių tyrimų centrų Graikijoje.

ministerijos ir regionai vykdė konsultacijas, kuriose dalyvavo daug platesnis veikėjų spektras, įskaitant ministerijų ir regionų prižiūrimas įmones, NVO, vietos plėtros organizacijas, aplinkos apsaugos agentūras, socialinius partnerius, švietimo institucijas, verslo sektoriaus atstovus, asociacijas, mokslinių tyrimų organizacijas ir t. t.

Galutinis konsultacijų proceso šiuo lygmeniu (pvz., naudojant klausimynus, kuriant konkrečius informacines ir konsultacijų svetaines, rengiant konsultacinius susitikimus ir temines grupes, kuriant darbo grupes naujų veiksmų programų planavimui, organizuojant informacijos dienas ir t. t.) rezultatas – pasiūlymai, kurie atitiko ministerijos cirkuliaruose pateiktas instrukcijas ir kuriuos ministerijos bei regionai pateikė Plėtros ir konkurencingumo ministerijai.

Konsultacijas laikome nepertraukiamu ir besitęsiančiu procesu, kuris turėtų duoti ženklų rezultatų ir naujųjų veiksmų programų įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo srityje.

▶Kaip įvertintumėte Komisijos tarnybų įnašą į derybas su Jūsų šalimi?

Komisija pasitelkė savo tarnybas, kad padėtų įveikti PS rengimo iššūkius ir sudėtingumą. 2013 m. lapkričio mėn. publikuota derybinė pozicija suteikė impulsą prioritetų skirstymui į nuoseklias tikslų grupes ir plačias veiksmų linijas. Komisijos

darbuotojų ir ekspertų teikta (ir vis dar teikiama) pagalba dėl pažangiųjų specializacijų ir verslių atradimų principų ir metodologijos įtvirtinimo nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis buvo labai naudinga. Komisijos darbuotojų pastabos dėl neoficialių PS variantų taip pat buvo labai naudingos. Galiausiai, paskutinę savaitę prieš oficialų PS patvirtinimą, 24 valandas trukusios derybos tarp nacionalinių institucijų ir kompetentingų Regioninės ir miestų politikos GD darbuotojų tapo bendro siekio sukurti abiem šalims priimtina dokumentą, atitinkantį abiejų šalių strategijas, įrodymu.

Kita vertus, negalime nepaminėti problemų, kilusių dėl bendro ESI fondų reglamentų, valstybės pagalbos reglamentų, paraiškų „šablonų“, naudotinių teikti PS ir veiksmų programų projektus, taip pat kitų Komisijos taisyklių ir direktyvų sudėtingumo.

▶Ar PS ir veiksmų programų plėtojimo darbai buvo labai susiję?

PS parengė centrinis Plėtros programų ir strateginio planavimo specialusis skyrius, pavaldus Generaliniam sekretoriui ir ministru. Pagalbą teikė išorės ekspertai ir ministro kabineto patarėjai. Veiksmų programas rengė vadovaujančiosios institucijos: septynios nacionalinės veiksmų programos yra patikėtos kompetentingų ministerijų vadovaujančiosioms institucijoms, priklausomai nuo kiekvienos veiksmų programos intervencijos srities; 13 regioninių veiksmų programų

► „New Knowledge“ (Naujų žinių) iniciatyva finansavo 27 mokslinių tyrimų ir inovacijų projektus IRT, žemės ūkio, žuvininkystės, gyvulininkystės, maisto biotechnologijų, aplinkos apsaugos, energijos, vandens išteklių, transporto, sveikatos ir kultūros paveldo srityse.

yra patikėtos atitinkamų regionų vadovujančiosioms institucijoms. Veiksmų programų rengimas prasidėjo vienu metu, kaip ir PS, tačiau suintensyvėjo išaiškėjus pagrindinėms gairėms ir prioritetams. Centrinį ir regioninio planavimo institucijų dialogas yra tęstinis, o Komisija dalyvauja diskusijose dėl specifinių klausimų, tokių kaip RIS3, socialinė politika ir su aplinkosauga susiję darbai.

►Kaip sekėsi glaudžiai koordinuoti keturių fondų plėtrą? Kaip pavyko pasiekti nuoseklų požiūrį?

Nepaprastai svarbu suderinti finansinius išteklius, kurie plėtros projektams skiriami iš daugiau nei vieno fondo. Pavyzdžiui, remiant įmonių inovacijų ir įvairinimo planus galima produktyviai suderinti investavimą (ERPF) ir mokymą (ESF). Remiant žemės ūkio maisto produktų bendroves reikia suderinti ERPF ir EŽŪFKP finansavimą. Nepaisant to, vadovaujantis reglamentu ir „šablonu“ tokių derinimą reikia naudoti tik išimtiniais – ir deramai pagrįstais – atvejais. Diskusijos dėl ribų nustatymo išlieka smarkios. Be to, dėl administracinio efektyvumo Komisijos darbuotojai, kaip ir nacionalinių kompetentingų politikos formavimo institucijų personalas, pirmenybę teikia atskiriems kiekvieno finansavimo šaltinio projektams. Praktikoje dėl valdymo priešasčių šios institucijos tokius derinius naudoti vengia.

Komisija taip pat pataria ERPF finansavimą derinti su finansavimu iš iniciatyvos „Horizontas 2020“ ir programos COSME. Vargu, ar apsisprendus dėl tokio projekto, jo vykdymas būtų sklandus. Reikėtų kruopščiai apsarstyti geresnę ES lygmens procedūrų integraciją.

►Kiek sanglaudos politika galėtų prisidėti prie ekonominės Graikijos plėtros?

Nuo 2008 m. finansinės krizės pradžios, Graikijos ekonomika radikaliai sumažino valstybės išlaidas, įskaitant investicijų finansavimą. Beveik visos šio laikotarpio ir ateinančių metų valstybės fondų investicijos atėjo iš Europos. Privatus finansavimas, kuris iki krizės buvo žemiau ES vidurkio, taip pat sumažėjo iki nepriimtino lygio. Todėl ESI fondai tapo ypač svarbūs kuriant Graikijos gerovę.

Iššūkis turi kelis aspektus: praeityje struktūrinis finansavimas ypač prisidėjo gerinant paklausą, naujajame laikotarpyje jis nukreiptas į tiekimą, įskaitant eksporto augimą. Norint pasiekti šio tikslo, reikia restruktūrizuoti ekonomiką, ir čia pagalbos tikimasi iš ESI fondų. Be to, tarptautinių ekspertų vertinimu, kad vienam Graikijos gyventojui tenkančios pajamos 2020 m. pasiektų 2008 m. lygį, bendras investavimas šalyje turi šešis kartus viršyti ESI fondų apimtį (žr. lentelę). Tai reiškia, kad ESI fondai turi būti katalizatoriaus privačiam investavimui. Be to, leidžiant struktūrinių fondų pinigus privalo ženkliai gerėti verslo klimatas.

GRAIKIJOS SĄNGLAUDOS POLITIKA SKAIČIAIS

Bendras sąglaudos politikos ir kitų ESI fondų 2014-2020 m. programavimo laikotarpiu Graikijai skirtas finansavimas

► EUR (galiojančios kainos)

ERPF	► 8 165 716 613 €
ESF	► 3 690 994 020 €
Sąglaudos fondas	► 3 247 019 502 €
Sąglaudos fondo lėšos pervestos į Europos infrastruktūros tinklų priemonę (CEF)	► 580 038 571 €
Europos teritorinis bendradarbiavimas	► 231 634 557 €
Jaunimo užimtumo iniciatyva (JUI)	► 171 517 029 €
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPSAF)	► 280 972 531 €
EŽŪFKP	► 4 223 960 793 €
EJRŽF	► 388 777 914 €
IŠ VISO	► 20 980 631 530 €

► Jūsų nuomone, kokių rezultatų Graikija gali tikėtis būti pasiekusi septynerių metų laikotarpio pabaigoje?

Laukiami rezultatai aprašyti patvirtintame PS dokumente, juos dar labiau konkretizuos veiksmų programų rezultatai ir jų rodikliai. Juos galima trumpai nusakyti keliais žodžiais: **Visų pirma**, įveikti krizės sukeltą skurdą (ESF – per perkvalifikavimą, socialinį verslumą ir kt.) ir sukurti pagrindą sveikam ir našiam investavimui į sektorius, kurie turi ypač daug įtakos BVP ir užimtumui (pvz., žemės ūkio maisto produktų, turizmo, atsinaujinančių išteklių energijos sektoriai).

Antra, remti privačias iniciatyvas ekonomikai svarbiose pramonės šakose, taip pat rengti augimą skatinančių inovacijų ir žinių inicijuojamų pramonės šakų intervencijas).

Trečia, daug dėmesio skirti inovatyvaus, į eksportą orientuoto verslumo paramai (pvz., kosmetikos ir generinių vaistų, IRT ir sutartinių mokslinių tyrimų srityse). Specializaciją inovacijos skatinime reikia derinti su parama, vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“, verslumo iniciatyvoms (tiek vietos inovatorių, tiek tarptautinių investuotojų). Kad būtų įgyvendinta valstybės pagalbos reglamentavimo sistema, GSPI-NSRF šiuo metu tiria, kokios finansinės priemonės labiausiai tiktų skirtingoms investuotojų situacijoms.

► Kiek teko bendrauti su kitomis valstybėmis narėmis, kuriančiomis savo partnerystės susitarimų projektus?

2014 m. pirmajame pusmetyje Graikija pirmininkavo Europos Sąjungos Tarybai ir turėjo galimybę keisti bendra informacija su kitomis valstybėmis narėmis. Vis dėlto, ribotas laikas ir konkretūs nacionalinės ekonomikos bruožai neleido specifiniais klausimais daug konsultuotis su kitomis šalimis. Komisija stengėsi prisidėti prie PS projektavimo ir suteikė informacijos apie gerąją kitų šalių praktiką, ypač dėl atitikimo sąlygoms.

► Kokių pamokų gavote iš šio darbo ir ką dabar, turėdami praktinių žinių, darytumėte kitaip?

Naujo laikotarpio planavimą reikia organizuoti kaip tęstinį procesą, įtraukiant autentiškus įvairaus pobūdžio vertinimus. Negalima į planavimą susikoncentruoti iki programavimo laikotarpio pabaigos likus 1-2 metams. Konkrečiai, įvertinimo praktikas reikia peržiūrėti, o vertintojai turi įgyti praktinės patirties modernių technikų (tokių kaip lyginamosios analizės, priešingos padėties analizės, ekonometrinių modelių ir kt.) srityje. Valstybės tarnautojai, šiems tyrimams rengiantys technines užduotis ir naudojantys tyrimų rezultatus ir rekomendacijas, turi dalyvauti šių metodologijų ir technikų mokymuose.

Tuo pat metu kitos paslaugų ir mokslinių tyrimų įmonės (pvz., observatorijos) turi rinkti informaciją ir kiekybinius duomenis apie pasaulinės konkurencijos evoliuciją sektoriuose, aktualiuose nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu. Tai gali padėti MVĮ priimti tinkamus sprendimus. Be to, dialogas tarp suinteresuotųjų subjektų, ekspertų ir atitinkamų valstybės tarnautojų turi būti tęstinis ir paremtas patvirtintais ankstesnių veiklų efektyvumo duomenimis, ateities tendencijomis ar numatomais nutraukimais. Apibrėžiant tikslus būtina pusiausvyra tarp lankstumo ir tikslumo, bet, norint to pasiekti, daugiausiai dėmesio reikia skirti ne finansų, o projekto stebėsenai.

► DAUGIAU INFORMACIJOS
www.ggea.gr/index_en.htm

▶ AUGAME KARTU – PAŽANGUS INVESTAVIMAS ŽMONĖMS

2014 M. „OPEN DAYS“, 12-TOJI EUROPOS
REGIONŲ IR MIESTŲ SAVAITĖ

2014 m. „OPEN DAYS“, kasmetinis forumas, kurį kartu rengia Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Regionų komitetas, vyks spalio 6-9 d. Briuselyje. Šių metų renginio šūkis bus „Augame kartu – pažangus investavimas žmonėms“.

Europos pastangų skatinti ekonominį atsigavimą per sanglaudos politikos investavimą ir valstybių narių Partnerystės susitarimų bei veiksmų programų plėtojimą kontekste, 2014 m. „OPEN DAYS“ forumas bus skirtas gyviems debatams ir diskusijoms įvairiais klausimais.

Pagrindinės temos

2014 m. „OPEN DAYS“ daugiausiai dėmesio bus skiriama trimis aktualioms temoms.

„**Regioninių strategijų sujungimas**“ pabrėžia daugelį klausimų, susijusių su ekonominiu Europos regionų atsigavimu, konkrečiai: pažangiąsias specializacijas, skaitmeninę darbotvarkę, paramą MVĮ, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką, mokymą ir socialinę įtrauktį, inovacijų skatinimą, modernizaciją, socialinę įtrauktį ir miestų plėtrą.

„**Pajėgumų kūrimo**“ segmento dėmesys nukreiptas į apsi-keitimą gerosiomis praktikomis ir programų valdymo priemonėmis, ypač finansų inžinerija, viešųjų pirkimų procedūromis, veiklos efektyvumu ir poveikio įvertinimu.

„**Teritorinio bendradarbiavimo**“ srityje atidžiai apžvelgiama nauja visą Europą apimančių programų karta: INTERREG, URBACT, ESPON, INTERACT, taip pat pastangos bendradarbiauti tarptautiniu mastu.

Aukšto lygio pranešėjai

Spalio 6 d. atidarymo sesiją įžanginėmis kalbomis pradės aukšto lygio pranešėjai, tarp jų – Johannes Hahn, už regioninę politiką atsakingas Europos Komisijos narys, ir Michel Lebrun, Regionų komiteto pirmininkas. Taip pat tikimasi, kad renginyje dalyvaus Europos Parlamento pirmininkas Martin Schulz ir ES Tarybai pirmininkaujanti Italijai atstovaujantis Ministro Pirmininko valstybės sekretorius Graziano Delrio.

Šioje sesijoje bus analizuojami iššūkiai ir galimybės, susijusios su naujo sanglaudos politikos ciklo pradžia. Kviestinis pranešėjas Angel Gurría, EBPO generalinis sekretorius, pristatys dvi pavyzdines publikacijas: *regioninę apžvalgą*, kuri pasirodys renginio metu, ir *regioninės gerovės ataskaitą*.

REGI-COTER susitikimas

Po įžanginės sesijos įvyks bendras Europos Parlamento Regioninės plėtros komiteto (REGI) ir Regionų komiteto Teritorinės sanglaudos politikos komisijos (COTER) susitikimas. Susitikimas suteiks galimybę aptarti 2014-2020 m. sanglaudos politikos rinkinį ir naujas jo priemones, tokias kaip Integruotas teritorinis investavimas (ITT) ir Bendruomenės inicijuota vietos plėtra (CLLD). Dėmesys bus skiriamas pagrindiniam klausimui, kaip užtikrinti, kad vietos ir regioninės institucijos turėtų reikiamų pajėgumų įgyvendinti naujuosius Europos struktūrinius ir investicinius (ESI) fondus.

Per kitas tris dienas bus surengta apie 100 darbo sesijų, kurių metu vyks seminarai, skirti apsi-keisti gerosiomis praktikomis ir mokymais, bei debatai, kuriuose ekspertų grupės dėmesį sutelks į konkrečias temas.

Universiteto programa

Ypač sėkminga „OPEN DAYS“ Universiteto programa pristato naujus mokslinius regioninės ir miestų plėtros tyrimus. Ji leis mokslininkams, praktikams, ES pareigūnams ir kitiems susidomėjusiems dalyviams keistis požiūriais ir išbandyti naujas akademines regioninės ir miestų politikų srities koncepcijas.

Pasirinktas formatas leidžia lengviau kurti bendradarbiavimo ryšius tarp studentų, mokslininkų, ES institucijų ir regioninių partnerių, taip pat skatina informuotumą bei studentus ir jaunus tyrėjus sudomina ES sanglaudos politikos tema.

Aštuoni seminarai buvo surengti padedant pasirinktiems, gerai žinomiems skirtingų šalių mokslininkams ir tyrėjams, dirbantiems ES sanglaudos politikos ir susijusių politikų srityse.

Meistriškumo pamoka

„OPEN DAYS“ universitetas šiais metais ir vėl rengia meistriškumo pamoką, skirtą doktorantūros studentams ir karjerą pradedantiems tyrėjams, dirbantiems regioninės ir miestų politikos srityje. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorate drauge su Regioninių studijų asociacija surengtos pamokos, tikslas yra gerinti ES sanglaudos politikos suvokimą ir jos tyrimų potencialą. Pamokoje dalyvaus 30 atrinktų studentų ir tyrėjų iš ES valstybių narių ir ES nepriklausančių šalių.

Europa mano regione ir (arba) mieste

Siekiant priartinti „OPEN DAYS“ renginį prie vietos ir regioninių suinteresuotųjų subjektų, visoje Europoje organizuojami vietos renginiai, susiję su 2014 m. „OPEN DAYS“ teminiais prioritetais. Renginių tema – „Europa mano regione ir (arba) mieste“.

Renginiai, skirti plačiajai visuomenei, potencialiems ES regioninės politikos teikiamos naudos gavėjams, ekspertų auditorijai, mokslininkams ir žiniasklaidai, yra organizuojami pasirenkant įvairias formas, tokias kaip konferencijos, seminarai, radijo ir (arba) televizijos transliacijos ar parodos. Dėl formų sprendžia organizatoriai vietos regione ar mieste.

Tikimasi, kad rugsėjo ir spalio mėnesiais visoje Europoje įvyks daugiau kaip 300 vietos renginių, pritrauksiančių 80-90 000 piliečių ir ekspertų.

„OPEN DAYS“ kinas

Šių metų naujovė – „OPEN DAYS“ kinas, kurio metu dalyviai galės peržiūrėti trumpus vaizdo įrašus apie puikiai įvykdytus ESI fondų finansuotus projektus ir gerąsias regioninės ir miestų plėtros praktikas visoje Europoje.

„OPEN DAYS“ metu bus pateikta ir nemažai ataskaitų, tarp jų – Europos Komisijos parengta *šeštoji ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaita*, 2014 m. „Eurostat“ „Regional Yearbook“ leidimas ir EBPO regioninės gerovės ataskaita.

SEKITE „OPEN DAYS“ INTERNETE NEMAŽAI SEMINARŲ BUS TRANSLIUOJAMA INTERNETU

▶ DAUGIAU SUŽINOSITE APSILANKĘ „OPEN DAYS“ SVETAINĖJE www.opendays.europa.eu

▶ ES MIESTŲ DAR- BOTVARKĖS LINK

GERESNĖ MIESTŲ KLAUSIMŲ Į ES POLITIKOS FORMAVIMĄ INTEGRACIJA

Daugiau nei du trečdaliai ES piliečių gyvena miestuose. Šiuos miestų centrus tiesiogiai ir netiesiogiai veikia vis įvairesnių sričių (pavyzdžiui, socialinių reikalų, kultūros, transporto, energijos ir aplinkos apsaugos) ES politikos ir iniciatyvos. Komisija ėmėsi miestų darbotvarkės plėtros, siekdama visas šias politikas glaudžiau integruoti. 2014 m. vasarį Briuselyje surengtas „CITIES“ (Miestų) forumas nagrinėjo pamatinius su ES miestų darbotvarke susijusius klausimus: kodėl, kas ir kaip.

Kodėl miestų darbotvarkė?

Apie 72 proc. visų ES gyventojų – beveik 360 mln. žmonių – gyvena miestuose ir priemiesčiuose. Numatoma, kad 2050 m. jų skaičius viršys 80 proc. Miestų teritorijos pasižymi paradokais: jie suteikia aplinką ekonomikos augimui, tačiau nedarbo lygis yra aukštas; gyventojų tankumas leidžia rinktis efektyvaus energijos vartojimo technologijomis paremtus namus ir transportą, tačiau miestai taip pat pasižymi spūstimis bei tarša. Būtina pasitelkti integruotą požiūrį siekiant imtis spręsti šias sudėtingas miestų problemas.

Jau pasiekta pažangos į reformuotą sanglaudos politiką integruojant svarbią miestų dimensiją. Numatoma, kad beveik pusė 2014–2020 m. sanglaudos politikos biudžeto bus investuota į miestų teritorijas, o maždaug 330 mln. eurų bus specialiai skirta inovatyviems miestų veiksams, skirtiems spręsti tvarios miestų plėtros iššūkius.

Maždaug du trečdaliai ES politikos sričių turi įtakos miestams. Būtina, kad šie požiūriai būtų gerai koordinuojami ir efektyviai remiami atitinkamų veikėjų Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis.

Pripažįstama, kad miestų darbotvarkė gali padėti taikyti vieningesnį požiūrį į miestų plėtrą – pavyzdžiui, užtikrinant, kad įvairios politikos sritys, kuriose esama miestų dimensijos, nebūtų svarstomos atskirai. Ji taip pat gali pagerinti daugiapakopį valdymą ir bendradarbiavimą peržengiant administracines sienas. Be to, siekti pagrindinių strategijos „Europa 2020“

tikslių – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo – neįmanoma be aktyvaus Europos miestų dalyvavimo.

Kad Europos miestų darbotvarkė reikalinga, iš esmės sutinka visi suinteresuotieji subjektai – įskaitant Europos Parlamentą, Regionų komitetą ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą, taip pat miestų asociacijas. Esminis klausimas – kokia bus toji darbotvarkė.

Kokia turėtų būti ES darbotvarkė?

Kai kurie suinteresuotieji subjektai į ES miestų darbotvarkę žvelgia kaip į orientacinę veiksmų programą, kuri iniciatyvų ir politikų įvairovei suteiktų nuoseklumo, leistų Europos, nacionalinio, regioninio ir vietos lygmenis institucijoms priimti aiškius vaidmenis, taip pat – būtų naudojama miestų, įgyvendinančių savo vietos politikas ir planus.

Kiti pabrėžia, kad ES miestų darbotvarkė visų pirma turėtų būti priemonė, skirta įtraukti miestus ir jų politinius lyderius į ES politikos formavimą ir įgyvendinimą – „darbotvarkė miestams, su miestais ir tarp miestų“ – ypatingą dėmesį skiriant strategijai „Europa 2020“.

Labai svarbu, kad darbotvarkė nebūtų suvokiama kaip ES viršenybės prieš nacionalines vyriausybes atvejis, o kaip būdas sustiprinti dėmesį miestams skirtingose miestų plėtros iniciatyvose valstybių narių lygmeniu. Europos miestų potencialai ir problemos skiriasi. Miestų darbotvarkėje turi būti pripažįstamas ir skatinamas šios unikalios vertybės.

► Po atviru dangumi įrengta biblioteka Magdeburge, Vokietijoje.

► Planai restauruoti Batano upę kaip miestų ekologinį koridorių (Vitorija-Gasteisas, Ispanija).

ES POLITIKOS SRIČIŲ MIESTŲ DIMENSIJA

Į daugelį ES politikos sričių įtrauktos iniciatyvos, kurių įgyvendinimą kaip pagrindiniai veikėjai turėtų atlikti miestai arba miestų teritorijos, įskaitant energijos ir klimato veiksmų (**Merų paktas**), transporto ir skaitmeninę darbotvarkę (**Pažangių miestų ir bendruomenių iniciatyva**). Esama ir svarbių kultūros ir aplinkosaugos modelių pavyzdžių. 2008 m. Komisijos įsteigtas **Europos žaliosios sostinės apdovanojimas** teikiamas miestams, kurie nuolat pasiekia aukštus aplinkosaugos standartus. Apdovanojimas miestams suteikia autoritetą įkvėpti kitus miestus ir skatinti geriausias praktikas bei patirtis. Prieš daugiau kaip 25 metus sukurta **Europos kultūros sostinės** programa išsiskiria kaip viena žinomiausių ES miestų iniciatyvų.

► SUŽINOKITE DAUGIAU APIE ES POLITIKOS SRIČIŲ MIESTŲ DIMENSIJĄ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/urban/portal/index_en.cfm?smenu_mapping_id=1

„Nuo taršos iki skurdo, nuo nedarbo iki energijos: Europos iššūkių neįveiksime ir jos tikslų nepasieksime, jei nespėsime šių Europos miestų problemų. ES miestų darbotvarkė turi gerbti subsidiarumą – tačiau kai tik galime tobulinti ES politikas stiprindami miestų dimensiją, tą ir turime daryti, taip pat – suteikti Europos miestams svarbesnį vaidmenį partnerystėje su ES.“

JOHANNES HAHN – UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ
ATSAKINGAS EUROPOS KOMISIJOS NARYS

ES miestų darbotvarkė: kaip?

2014 m. „CITIES“ forumas – „Rytojaus miestai: investavimas Europoje“ – pasiūlė kelis būdus, kaip būtų galima ateityje įgyvendinti ES miestų darbotvarkę. Pavyzdžiui:

- stiprinant ES politikos sričių, tiesiogiai ar netiesiogiai veikiančių miestus, koordinavimą – pvz., per strategijos „Europa 2020“ miestų koordinavimo platformą, miestų poveikio įvertinimą ir pan.;
- siekiant didesnio vientisumo ir nuoseklumo ES, nacionalinio ir vietos lygmens politikos formavime – pvz., svarbesnį vaidmenį suteikiant tarpvyriausybiniam bendradarbiavimui miestų plėtros klausimais;
- stiprinant ir geriau koordinuojant žinių bazę, bendradarbiavimą ir mokymąsi.

Siekdama plėtoti atvirą diskusiją šiomis temomis, Komisija išleido komunikatą „*Įvairių sričių ES politikos miestų dimensija – pagrindiniai ES miestų darbotvarkės ypatumai*“. Komunikatu siekiama grįžtamosios informacijos šešiais pagrindiniais klausimais.

Rugsėji Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Italijos surengtoje konferencijoje Romoje Komisija pristatė pirmąją grįžtamosios informacijos santrauką. Inicijuotos diskusijos tiesia kelią ES miestų darbotvarkės formavimui.

► DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/urban/index_en.cfm

▶ DIDELĖS APIMTIES PROJEKTAI DARO DIDŽIAUSIĄ ĮTAKĄ

VIDINAS/BULGARIJA – KALAFATAS/RUMUNIJA Bulgariją ir Rumuniją jungiantis Kalafato tiltas

Nuo atidarymo 2013 m. tiltas tarp Vidino (Bulgarija) ir Kalafato (Rumunija) tapo gyvybiškai svarbia prioritetinio transeuropinio transporto tinklo maršruto jungtimi. Tiltu vyksta ir automobilių, ir traukinių eismas. Naujasis 1,4 km ilgio tiltas siūlo jungtinius ir aplinkai draugiškus upės, kelio ir geležinkelio logistinius sprendimus. Jis pašalina didžiulį trūkį, su kuriuo buvo susiduriama gabenant tarptautinius krovinius tolimais atstumais į Rumuniją ir Centrinę Europą, taip pat užtikrina geresnę Bulgarijos kelių ir geležinkelio tinklų integravimą į visos Europos transporto tinklus, jungiančius Vokietiją su Graikija ir Turkija.

Bendra vertė:
226 000 000 EUR
ES indėlis:
70 000 000 EUR

Ar kada susimąstėte, ką bendro turi Dunojaus upę kertantis tiltas, mokslinių tyrimų laboratorija Prancūzijoje, vėjo elektrinių parkas Lenkijoje ir elektroninių viešojo transporto bilietų sistema Graikijoje? Jie visi yra „didelės apimties projektai“, kuriuos bendrai finansuoja ES regioniniai fondai – Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas.

Didelės apimties projektai – tai stambūs transporto ir aplinkosaugos (bei kitų sektorių – kultūros, švietimo, energijos ar informacinių ir ryšių technologijų (IRT) infrastruktūrų) projektai. Jie taip pat apima ir stambias gamybinės investicijas bei mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) projektus. Didelės apimties projektai – svarbi priemonė gerinant Europos piliečių gyvenimą, o keturi toliau aptariami projektai yra puikūs to pavyzdžiai. Projektai ir toliau bus pagrindinis 2014-2020 m. laikotarpio veiksmų programų įgyvendinimo mechanizmas.

2014-2020 m. – mažiau didelės apimties projektų

Didelės apimties projektų slenkstis bus susietas su tinkamomis finansuoti sąnaudomis. Ne transporto sektorių projektų slenkstis sieks 50 mln. eurų, o transporto ir (arba) energijos infrastruktūrų projektų slenkstis pakeltas iki 75 mln. eurų. Tai lems sumažėjusį didelės apimties projektų skaičių, todėl

Bendra vertė:
96 500 000 EUR
ES indėlis:
28 000 000 EUR

NANSI/PRANCŪZIJA Pavyzdinis naujų medžiagų ir nanotechnologijų mokslo centras Lotaringijoje (Prancūzija)

Nansi įsikūrusiame Jean Lamour Institute (JLI) dirba iki 450 profesionalių tyrėjų ir 180 studentų. Centrą sudaro 16 500 m² tyrimų ir laboratorijos erdvė, kurioje dirbama su medžiagomis ir nanotechnologijomis. JLI vykdo fundamentaliuosius mokslinius tyrimus (potencialo ir matomumo gerinimą, mokymus, technologijų perkėlimą) ir siekia skatinti fundamentaliųjų ir taikomųjų mokslinių tyrimų, viešojo ir privataus sektorių bei laboratorijų ir įmonių ryšius. Projektas turėtų sukurti 185 darbo vietas (visos darbo dienos) ir paskatinti šešių pradedančiųjų įmonių įkūrimą.

ATĖNAI/GRAIKIJA**Elektroninių viešojo transporto biliety sistema Atėnų metropolitene**

2013 m. patvirtintą projektą Graikijos institucijos, bendradarbiaudamos su Komisija, įvardijo kaip gyvybiškai svarbų piliečių gyvenimo kokybei ir gerovei ir sukursiantį jiems efektyvesnes ir modernesnes kelionės mieste sąlygas. Finansavimas skirtas sukurti integruotą automatinę mokesčių už važiavimą surinkimo sistemą, kuri bus įdiegta metro, miesto ir priemiesčio geležinkelių, autobusų ir tramvajų tinkluose. Ši investicija taip pat aprūpins nauja tikrinimo įranga, moderniais įėjimo ir išėjimo iš metro sistemos vartais, taip pat pagerins darbo veiksmingumą ir valdymo sistemas. Ši modernizacijos programa Atėnų gyventojams, lankytojams ir turistams leis paprasčiau naudotis viešuoju transportu.

Bendra vertė:
91 000 000 EUR
ES indėlis:
29 500 000 EUR

GORLICĖS/LENKIJA**Pirmasis vėjo elektrinių parkas Lenkijoje**

Pirmasis Lenkijos vėjo elektrinių parkas – įkurtas Liubušo regione – padeda šaliai siekti klimato kaitos tikslų ir neša naudą daugiau kaip milijonui piliečių. Projekto metu bus pastatyta 19 turbinų (pritaikytų dirbti esant nestipriems vėjams). Mentės, reguliuojamos pagal vėjo sąlygas, leidžia pasiekti maksimalios energijos gamybos ir minimalių triukšmo lygių pusiausvyrą. Elektrinių parkas turėtų pagerinti elektros energijos tiekimą ir sumažinti oro taršą teritorijos gyventojams. Projektas taip pat padės sukurti maždaug 600 tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų.

Bendra vertė:
56 000 000 EUR
ES indėlis:
10 000 000 EUR

Komisija galės labiau susitelkti ties finansiškai svarbiausiais projektais, gaunančiais didžiausią ES fondų paramą.

Supaprastintas vertinimas

Padedama bendros paramos Europos regionų projektams (JASPERS) iniciatyvos, Komisija ir toliau skirs ekspertus, kurie padės valstybėms narėms ir naudos gavėjams, kad būtų užtikrinta, jog projektai tinkamai parengti ir labiausiai atitinka poreikių sritis.

Teikdamos Komisijai didelės apimties projektus, valstybės narės gali rinktis vieną iš dviejų procedūrų:

- pranešti Komisijai, kai projektą teigiamai įvertina nepriklausomi ekspertai (JASPERS); tuomet Komisija atliks paprastesnę kokybės patikros procedūrą;
- pateikti projektą tiesiogiai Komisijai, kuri įvertins ir nustatys, ar prašoma finansinė parama yra pagrįsta.

Projektų pristatymas laiku visada kėlė rūpesčių; todėl Komisijai patvirtinus, darbai turės būti pradėti per 3 metus nuo sprendimo priėmimo. Taip bus išvengta problemos dėl „projektų vaiduoklių“, kurie pradėdami ypač sunkiai.

Geresnis strateginis dėmesys

Didelės apimties projektai bus labiau susieti su strategijomis, ir didelės apimties projektų sąrašas veiksmų programose turės atspindėti realų projektų rengimą. Sąrašą redaguoti galės veiksmų programos stebėsenos komitetai. Bus leidžiamos lanksčios pataisos, išlaikant kiekvieno projekto strateginį dėmesį. Daugelio sričių (tokių kaip transportas) didelės apimties projektai bus stipriai susieti su *ex ante* sąlygomis (pvz., išsamus transporto pagrindinis planas).

Iki 2014 m. birželio Komisija patvirtino apie 707 didelės apimties projektus visam 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui. Bendros investicijos siekia 151,7 mlrd. eurų. Šie projektai gavo 74,4 mlrd. eurų paramą iš ES. Tai reiškia, kad kiekvieną ES finansavimo 1 eurą papildė 1 euras iš bendro kitų valstybės ir privačių išteklių finansavimo.

► DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/major_projects/index_lt.cfm

▶ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TAIKYMAS ĮGYVENDI- NANT SANGLAUDOS POLITIKĄ

Plečiantis finansinių priemonių sanglaudos politikoje taikymui, daugiausiai paramos buvo suteikta mažoms ir vidutinio dydžio įmonėms (MVĮ). Toks vykdymo pobūdis pasirodė esąs naudingas ekonominei plėtrai, augimui ir darbo vietų kūrimui.

Finansinės priemonės vykdomos įvairiomis formomis, įskaitant paskolas, paskolų garantijas, akcinį kapitalą, rizikos kapitalą ir mikrofinansus. 2007–2013 m. sanglaudos politikos programose ženkliai padidėjo finansinių priemonių taikymas. Apytikslė Struktūrinių fondų suma, skirta rizikos kapitalui, paskoloms ir garantiniams fondams nuo 0,57 mlrd. eurų 1994–1999 m. pakilo iki 8,36 mlrd. eurų 2007–2013 m.

Pagrindinis 2014–2020 m. laikotarpio tikslas yra teikti papildomą investavimą labiau pasitelkiant finansines priemones. Esant fiskaliniam sumažinimui, poreikį aktyviau naudotis finansinėmis priemonėmis pabrėžia abi politikos sistemos

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ NAUDA

- ▶ Viešojo sektoriaus išteklių svertas ir didesnė ESI fondų programų įtaka.
- ▶ Didesnis veiklos efektyvumas dėl atsinaujinančio fondų pobūdžio (fondai ir ateityje naudojami konkrečiai programos sričiai ir panašioms tikslams).
- ▶ Geresnė projektų kokybė (kadangi investicijos turi grįžti).
- ▶ Prieiga prie įvairesnių finansinių įrankių politikai įgyvendinti, privataus sektoriaus dalyvavimas ir žinios.
- ▶ Atsisakoma „priklausymo nuo subsidijų“ kultūros.
- ▶ Pritraukus privataus sektoriaus paramą (ir finansavimą), veiksmingiau siekiama viešosios politikos tikslų.

MVĮ INICIATYVA

Naudodama dalį ERPF ir dalį Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai paramos bei šiek tiek COSME ir „Horizontas 2020“ lėšų, MVĮ iniciatyva siūlo dvi pagrindines paslaugas:

- ▶ neapribotas garantijas, palengvinančias naujų paskolų MVĮ portfelį;
- ▶ esamų arba naujų skolų portfelių apsaugojimą.

Iniciatyvos įgyvendinimui reikalingi darbai jau atlikti, įskaitant *ex ante* įvertinimą, kurį EK atliko glaudžiai bendradarbiaudama su EIB grupe. Savo dalyvavimą kol kas yra patvirtinusios tik Ispanija ir Malta, tačiau kitos valstybės narės gali nuspręsti prisijungti prie iniciatyvos jai prasidėjus ir įsibėgėjus.

– daugiametė finansinė programa (DFP) ir Europos struktūriniai ir investicijų fondai (ESI fondai). Tikslūs 2014–2020 m. skaičiai dar bus nustatyti, tačiau tikimasi bendro ESI fondų įnašų į finansines priemones pagausėjimo.

Lanksti teisinė sistema

Patirtis rodo, kad dirbantiems su finansinėmis priemonėmis vykdant sanglaudos politiką reikalinga išsami teisinė programa ir gebėjimų stiprinimas. Sukurti pusiausvyrą tarp privataus sektoriaus tikslų iš investicijų gauti maksimalią gražą ir sanglaudos politikos tikslų prisidėti prie augimo ir darbo vietų kūrimo konkrečiose valstybėse narėse ir regionuose gali būti tikras iššūkis!

Todėl 2014–2020 m. sanglaudos politikos teisės aktuose įtraukta finansinėms priemonėms skirta dalis, valstybėms narėms ir regionams užtikrinanti lankstumą. Šie teisės aktai finansinių priemonių apimtį išplečia iki visų teminių tikslų bei siūlo įvairias įgyvendinimo galimybes.

FI-TAP – DVIEJŲ RŪŠIŲ KONSULTAVIMO PASLAUGOS

► **HORIZONTALIOSIOS:** prieinama visoms valstybėms narėms ir visiems finansinių priemonių tipams. Šią paslaugą inicijuos ir finansuos Komisija (vadovaujantis „iš viršaus į apačią“ principu). Veiklas paprastai sudarys apsikeitimas gerąja praktika ir valstybių narių bendradarbiavimas, taip pat mokymai bendromis temomis, tokiomis kaip *ex ante* įvertinimas, viešieji pirkimai, reguliaciniai ESI fondų politikų aspektai ir valstybės pagalba.

► **DAUGIAREGIONINĖS:** jas inicijuos suinteresuotieji subjektai; iš jų naudos gaus daugiau nei dvi vadovaujančiosios institucijos ne mažiau kaip dvejose valstybėse narėse (vadovaujantis „iš apačios į viršų“ principu). Jas apmokės EK, skelbiant kvietimus teikti paraiškas. Veiklas paprastai sudarys parama siekiant sukurti finansines priemones, skirtas plėtros tikslams arba rinkos problemai(-oms), kurios yra aktualios paraišką pateikusiems regionams (pvz., energijos vartojimo efektyvumo intervencijos Centrinės ir Rytų Europos valstybėse arba tarpvalstybinės iniciatyvos).

► Asamblėjos salė „Binder and Co. AG.“, „Eco World Styria“ žaliasis technikos slėnis, Austrija.

Finansinių priemonių taikymo optimizavimas

Ypatingas dėmesys skirtas sanglaudos politikos finansavimo naudojimo apimčiai siekiant paremti MVĮ. Vieną MVĮ prieigos prie finansų gerinimo galimybę siūlo pasidalijamojo valdymo priemonės, o nauja teisinė sistema siūlo įvairias galimybes vadovaujančiosioms institucijoms. Be individualiai pritaikytų priemonių (kuriomis naudotis buvo galima ir 2007-2013 m. laikotarpiu), vadovaujančiosios institucijos galės naudotis vadinamosiomis universaliomis priemonėmis: standartinių sąlygų skirtingiems produktams rinkiniais, įskaitant MVĮ skirtą rizikos pasidalijimo paskolos priemonę, MVĮ skirtą garantijų priemonę ir MVĮ skirtą akcinio kapitalo priemonę. Dar viena galimybė – vadovaujančiosioms institucijoms suteikta galimybė paskolas ar garantijas įgyvendinti tiesiogiai arba per tarpines institucijas.

Komisija, bendradarbiaudama su Europos investicijų banko (EIB) grupe ir kai kuriomis nacionalinėmis finansinėmis institucijomis, kuria finansines priemones, skirtas ES biudžeto ištekliams, tiesiogiai valdomiems Komisijos (pvz., COSME, CEF), realizuoti – įskaitant MVĮ skirtą paramą. Viena tokių priemonių yra MVĮ iniciatyva, skirta skubiai pagerinti MVĮ prieigą prie finansų. ESI fondų vadovaujančiosioms institucijoms prisidedant prie tokių ES lygmens priemonių, ESI fondai finansuos 100 proc. tokių jnašų.

Bendradarbiavimas su EIB grupe ir kitomis tarptautinėmis finansinėmis institucijomis

Šis bendradarbiavimas padės optimizuoti finansinių priemonių naudojimą, taip pat bus teikiamos pagalbos ir patarimų paslaugos (bendros paslaugos, skirtos visiems ESI fondams).

Finansinių priemonių ir techninio konsultavimo platforma (FI-TAP) bus bendras įrankis, skirtas teikti pagalbą valdančiosioms institucijoms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams. Platforma apims visus ESI fondus ir teminius tikslus (žr. langelį).

FI-TAP yra bendra generalinių direktoratų Regioninei ir miestų politikai, Žemės ūkiui, Užimtumui, socialiniams reikalams ir įtraukčiai bei Jūrų reikalams ir žuvininkystei iniciatyva. Ją įgyvendinant dalyvaus EIB grupė ir tarptautinės bei nacionalinės finansinės institucijos. 2015 m. sausį įvyks konferencija FI-TAP ir ESI fondų remiamų finansinių priemonių temomis. Joje lankysis apie 400 dalyvių iš vadovaujančiųjų institucijų ir kitų suinteresuotųjų subjektų.

► DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/fin_inst/index_en.cfm

▶ 2014-2020 M. EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

DAUGIAU NEI SOCIALINĖ SANGLAUDOS POLITIKOS DIMENSIJA

Šiame „Panoramos“ leidime daugiausia dėmesio skiriama Europos socialiniam fondui (ESF) – vienam iš penkių Europos struktūrinių ir investicinių (ESI) fondų (kiti – Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Sanglaudos fondas (SF), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)). ESI fondai yra pagrindiniai 2014-2020 m. laikotarpio finansavimo programos, skirtos remti augimą ir darbo vietų kūrimą visoje ES, fondai.

Europos socialinis fondas (ESF) atlieka pagrindinį vaidmenį remiant ES valstybių narių investavimą į žmogiškąjį kapitalą, taigi ir stiprinant po krizės atsigaunančios Europos ekonomikos konkurencingumą. Kasmet ESF padeda daugiau kaip 15 mln. žmonių – suteikdamas galimybes pakelti kvalifikaciją, palengvindamas integraciją į darbo rinką, taip pat ir kovodamas su socialine atskirtimi ir skurdu bei gerindamas viešojo administravimo efektyvumą.

ĮTAKA MILIJONAMS ŽMONIŲ

Vien 2007-2012 m. ESF remiamose iniciatyvose dalyvavo daugiau kaip 68 mln. ES piliečių ir gyventojų. Konkrečiai:

- ▶ vienas iš penkių žmonių darbą rado per šešis mėnesius nuo dalyvavimo pabaigos;
- ▶ buvo įgyta apie 8,6 mln. kvalifikacijų;
- ▶ beveik 550 000 žmonių sukūrė verslus (įkūrė naujas įmones arba pradėjo dirbti savarankiškai);
- ▶ 52 proc. visų šiose iniciatyvose dalyvavusių asmenų sudarė moterys, 31 proc. (21 mln.) – jaunimas. Iniciatyvose dalyvavo virš 4 mln. vyresnio amžiaus žmonių (55-64 m.) ir daugiau kaip 22 mln. bedarbių.

Žvelgiant į šiuos rezultatus derėtų nepamiršti, kad programavimo laikotarpio pradžioje augo užimtumas, atsirado darbo vietų, stiprėjo gerovė, o ekonominė krizė į šią aplinką atnešė nedarbą, socialinę atskirtį ir sumažino viešąsias išlaidas. ESF programavimo pritaikomumas ir lankstumas daugelyje valstybių narių leido daugiau išteklių skirti sritims, kurios svarbiausios sušvelninant krizės poveikį ir geriausiai remia atsigavimą, pavyzdžiui, naujų įmonių ir jų sukurtųjų naujų darbo vietų skaičiaus didinimui. ESF finansavimas pasirodė esąs vertingas priedas nacionaliniam finansavimui ir programoms, leidžiantis jiems nuveikti daugiau, intensyviau ir kokybiškiau.

2014-2020 m. laikotarpiu ESF bus priemonė, padėsianti valstybėms narėms įgyvendinti savo politikos sričių struktūrinės reformas, susijusias su darbo rinka, socialine įtrauktimi, švietimu ir užimtumu, instituciniais gebėjimais ir viešojo administravimo reforma. Šios reformos remsis ES prioritetais ir rekomendacijomis šioje srityje. Investicijos prisidės prie „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo gerindamos Europos darbo jėgos kvalifikaciją ir padėdamos milijonams piliečių pagerinti savo galimybes darbo rinkoje, susirandant darbą arba išsaugojant darbo vietą. Visų svarbiausia, ESF remiami projektai dažnai skirti tiems, kuriuos pasiekti sunkiausia, ir kuriems kartais stinga paramos iš nacionalinių sistemų.

Todėl pirmą kartą sanglaudos politikos istorijoje buvo nustatyta privaloma minimali ESF skirtina dalis. 2014-2020 m. ESF lėšos sieks bent 23,1 proc. (daugiau kaip 80 mlrd. eurų) sanglaudos politikos biudžeto. Tai užbaigs laipsnišką ESF dalies mažėjimą per pastaruosius 25 metus.

2014-2020 m. laikotarpiu bus gyvybiškai svarbu finansavimą koncentruoti taip, kad būtų pasiekta rezultatų: ESF savo intervencijas sutels į ribotą skaičių prioritetų, kad užtikrintų, jog finansavimo kritinės masės pakaktų realiam poveikiui padaryti. Dėl konkrečių investavimo sričių buvo sutarta atsižvelgiant į kiekvienos šalies ar regiono problemas ir poreikius, laikantis Europos semestro proceso politikos rekomendacijų⁽¹⁾.

Keturi teminiai tikslai

ESF visoje ES remia tūkstančius projektų, skirtų **skatinti tvarų ir kokybišką užimtumą bei darbo jėgos judumą**. Šių iniciatyvų tikslas – sukurti žmonėms sąlygas gauti geresnius darbus, ypatingą dėmesį skiriant darbo ieškančiams ir neaktyviems žmonėms, įskaitant ilgą laiką nedirbančius ir nuo darbo rinkos atskirtus asmenis. Daugiausiai

(1) Metinis makroekonominės, biudžetinės ir struktūrinės politikos koordinavimo ciklas, skirtas stebėti strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo pažangą.

▶ TAPTI ŽALIU ISPANIJOJE

„EmpleaVerde“, arba „Žaliųjų darbų programa“, kurią inicijuoja Ispanijos aplinkosaugos, kaimo ir jūrų reikalų ministerijos „Fundacion Biodiversidad“, yra iniciatyva, skatinanti užimtumą ir aplinkos išsaugojimą. Pagal šią programą Ispanijoje vykdoma daugiau kaip 80 projektų ir ateityje siekiama padėti daugiau kaip 28 000 žmonių bei sukurti 1 000 naujų žaliųjų MVĮ ir darbo vietų. Pastaruoju metu pagrindine tiksline šių veiklų grupe tapo jaunimas.

▶ Daugiau informacijos:

<http://fundacion-biodiversidad.com/es/inicio/emplea-verde>

Projekto trukmė:
2007-2014
Biudžetas iš viso:
17 100 000 EUR
ESF indėlis:
12 700 000 EUR

dėmesio skiriama jaunų žmonių integravimui į darbo rinką (žr. langelį), ir ESF tęsia savo sėkmingus darbus skatinant savarankišką darbą, verslumą ir verslo kūrimą.

ESF taip pat ruošia Europos darbo jėgą susidoroti su kintančiais ekonomikos poreikiais. Programos padeda žmonėms maksimaliai pasinaudoti naujomis galimybėmis žalesnėje ir į skaitmeniškumą orientuotoje ekonomikoje. Visas šias pastangas papildė viešųjų ir privačių užimtumo paslaugų modernizacija.

Kiekvienoje šalyje bent 20 proc. ESF skiriamų lėšų **bus skirta kovai su socialine atskirtimi, skurdu ir diskriminacija**. Tai padės problemų turintiems žmonėms bei palankių sąlygų neturinčių grupių atstovams įgyti kvalifikaciją, gauti darbus ir turėti tokias pat integracijos į darbo rinką galimybes kaip ir kiti. Svarbus prioritetas – marginalizuotų grupių, tokių kaip romai, socialinė ir ekonominė integracija. Per šias iniciatyvas ESF gali žymiai prisidėti prie ES tikslo mažinti skurstančių žmonių skaičių.

ESF investavimas į **švietimą, įgūdžių ugdymą ir profesinį mokymą bei mokymąsi visą gyvenimą** apima platų veiklų spektrą. Jos padeda gerinti veiklos efektyvumą visame švietimo sektoriuje – nuo mokyklų iki universitetų. Konkretūs tikslai – teikti vienodą prieigą prie kokybiško švietimo, mažinti mokyklos nebaigusiuoju skaičių ir didinti dalyvavimo ir žinių lygius, ypač gerų sąlygų neturinčiose grupėse. ESF

GALIMYBIŲ JAUNIMUI KŪRIMAS

Padėti jauniems žmonėms susirasti darbą tapo vienu svarbiausių ES prioritetų. Ypatinga parama skiriama per Jaunimo užimtumo iniciatyvą (JUI). Ši nauja priemonė labiausiai nuo jaunimo nedarbo ir neaktyvumo kenčiantiems Europos regionams suteikia prieigą prie mažiausiai 6,4 mlrd. eurų. JUI daugiausiai dėmesio skiria NEET – nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui iki 25 metų ⁽²⁾ ir regionams, kuriuose jaunimo nedarbo lygis viršija 25 proc. Iniciatyva siekiama užtikrinti, kad didžiausius sunkumus patiriančiuose regionuose jaunam žmogui tenkanti parama būtų pakankama, kad būtų juntamas realus poveikis.

JUI padidins ESF skiriamą paramą „Jaunimo garantijos“ įgyvendinimui. „Jaunimo garantijos“ tikslas yra užtikrinti, kad visi jauni žmonės gautų kokybišką darbo, tęstinio švietimo, stažuotės ar profesinės praktikos pasiūlymą per keturis mėnesius nuo formalaus išsilavinimo gavimo arba darbo netekimo. ESF tuo pat metu teikia svarbų finansavimą reikalingoms ilgalaikėms struktūrinėms reformoms ir investicijoms jaunimo užimtumo srityje.

(2) Jeigu valstybei narei pasirodys esą reikalinga, JUI tikslinė grupe bus laikomas jaunimas iki 30 metų.

► MARGINALIZUOTO JAUNIMO TRAUKIMAS Į DARBO RINKĄ

„Youth Into Work“ iniciatyva Dalarnoje, Švedijoje, 80 proc. kursų lankusių marginalizuotų nedirbančių jaunuolių paskatino pradėti dirbti, mokytis ar užsiregistruoti įdarbinimo įstaigose. Nuo 2010 m. projekto kursų lankė ir darbo patirties galimybėmis pasinaudojo apie 2 500 18-24 metų jaunuolių. Devyniasdešimt procentų jų programoje dalyvavo visą jos laiką, taip pat gavo patarimų ir konsultacijų gyvenimo būdo klausimais, pavyzdžiui, kaip leisti laisvalaikį, tvarkyti asmeninius finansus, rasti tinkamą būstą ir užmegzti santykius.

► **Daugiau informacijos:**
www.regiondalarna.se

Projekto trukmė:
2010-2014
Biudžetas iš viso:
7 600 000 EUR
ESF indėlis:
3 000 000 EUR

remiamomis priemonėmis taip pat siekiama gerinti švietimo ir mokymo sistemų atitikimą darbo rinkos poreikiams ir lengvinti perėjimą nuo mokymosi prie darbo.

Daugelyje šalių remiamos ir mokymosi visą gyvenimą bei profesinio rengimo sistemos. Parama siekiama pagerinti darbo jėgos žinių, įgūdžių ir kompetencijų lygį ir skatinti lanksčių mokymosi būdų naudojimą. Ne mažiau svarbu paminėti, kad ESF padeda universitetams ir profesinio rengimo institucijoms užmegzti glaudesnius ryšius su įmonėmis ir darbdaviais savo šalyse ir regionuose.

Reguliacinės ir administracinės naštos sumažinimas ir aukštų viešojo administravimo skaidrumo, efektyvumo ir atskaitomybės standartų skatinimas padeda didinti veiklos efektyvumą, stiprinti konkurencingumą ir, galiausiai, kurti naujas darbo vietas. Nors besitęsiančios ekonominės problemos dažnai reiškia mažiau išteklių skiriamų administracinėms veikloms, geras valdymas ir teisinis tikrumas užima svarbiausią vietą siekiant ekonominio augimo.

Gerindamas sistemas, struktūras, procesus, žmogiškuosius išteklius ir paslaugų vykdymą, ESF remia organizacines ir technines inovacijas ir suteikia apčiuopiamą Europos indėlį į **viešųjų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių pajėgumų bei veiksmingo viešojo administravimo stiprinimą.**

Darbas su partneriais siekiant konkrečių rezultatų

ESF tradiciškai įgyvendinamas mąstant apie tęstinį bendradarbiavimą. Jo sėkmei visada buvo gyvybiškai svarbi vietos veikėjų ir konkrečių sektorių organizacijų bei institucijų praktinė patirtis. Įsigaliojus Europos partnerystės elgesio kodeksui, partnerystėms skiriama dar daugiau dėmesio, ir ESF bus įgyvendinamas glaudžiai bendradarbiaujant viešosioms įstaigoms, socialiniams partneriams ir institucijoms, atstovaujančioms pilietinę visuomenę nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis.

Įžengiant į naująjį septynerių metų programavimo laikotarpį ir Komisijai bei nacionalinėms ir regioninėms institucijoms derinant daugybę veiksmų programų, galima pastebėti reikšmingą tendenciją aiškiai apibrėžti laukiamus rezultatus. Šį stiprėjantį į rezultatus orientuotą požiūrį parems naujasis bendrų veiksmų planas ir supaprastintos išlaidų galimybės. Šie įrankiai taip pat turėtų padėti ženkliai sumažinti naudos gavėjams ir valdymo bei kontrolės sistemai tenkančią administracinę naštą. Jie taip pat padės sumažinti klaidų riziką.

► **DAUGIAU INFORMACIJOS**
<http://ec.europa.eu/esf>

▶ VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TOBULINIMAS ĮTRAUKIANT ES FONDUS

Viešieji pirkimai atlieka svarbų vaidmenį Europos ekonomikoje. 2011 m. valstybinės institucijos ir viešųjų paslaugų įmonės išleido maždaug 2406 mlrd. eurų viešųjų darbų, prekių ir paslaugų sutartims. Tai sudarė apie 19 proc. ES bendrojo vidaus produkto.

Tam tikrus slenksčius viršijančius viešuosius pirkimus reglamentuoja ES viešųjų pirkimų teisė. Išlaidos jiems per pastarąjį dešimtmetį nuosekliai augo ir 2011 m. siekė apie 425 mlrd. eurų (3,4 proc. BVP).

Viešiesiems konkursams taikomomis taisyklėmis siekiama užtikrinti, kad sistema būtų teisinga visiems konkurso dalyviams ir lėšos būtų naudojamos racionaliai užtikrinant paraiškų konkurencingumą. Vis dėlto, tiek ES, tiek nacionalinių auditorių darbas atskleidžia, kad proceso metu padaroma palyginti daug klaidų – ypač vietos viešųjų administracijų lygmenyje. Šiuo metu Komisija plėtoja veiksmų planą, pasiūlysią priemonių (įskaitant informuotumo skatinimą, mokymą ir rekomendacijų sklaidą) šiai problemai įveikti.

Pažeidimai

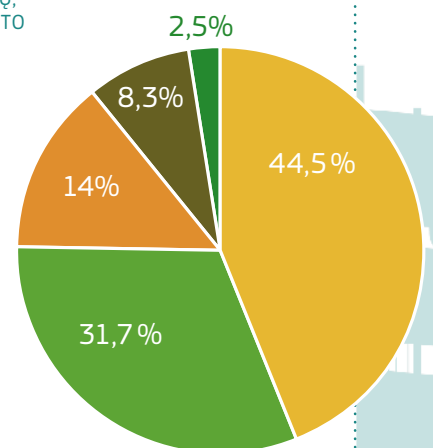
Valstybių narių administraciniai pajėgumai ir praktinė patirtis viešųjų pirkimo valdymo procesų srityje skiriasi, tačiau dažniausiai silpniausia grandis yra vietos institucijų lygmenyje.

Dėl bendrai finansuojamų sutarčių pobūdžio (dažnai – sudėtingų ir didelės vertės sutarčių stambiems infrastruktūroms projektams), Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas pasižymi didžiausiu klaidų, susijusių su viešaisiais pirkimais, skaičiumi. Nors Europos socialinio fondo, Europos žuvininkystės fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai problemos nėra tokios rimtos, viešieji pirkimai taip pat yra reikšmingas pažeidimų šaltinis. Tai lemia, kad siekiant atkurti

KOKIOS KLAIDOS NUŠTATOMOS DAŽNIAUSIAI?

PAGRINDINĖS: PROC. KLAIDŲ, NUŠTATYTŲ EUROPOS AUDITO RŪMŲ

- Netinkamas pasiūlymų ar konkurso dalyvių pasirinkimas
- Neatitikimas pateikimo ir paskelbimo reikalavimams
- Konkurso nesurengimas arba netinkama jo procedūra
- Papildomų sutarčių priskyrimas nerengiant konkurso
- Netinkamos sutarties sąlygos

finansavimą, dažnai atliekamos finansinės pataisos, kurios turi įtakos projekto įgyvendinimui.

Kai kuriose valstybėse narėse viešųjų pirkimų kokybė ir nuoseklumas yra prasti, o tai gali sukelti vėlesnių problemų sudarant ir įgyvendinant sutartį. Be to, kai kurios valstybės narės, taikydamos papildomas nacionalines taisykles, pernelyg komplikavo viešųjų pirkimų įgyvendinimą, finansavimo gavėjams užkraudamos nereikalingą papildomą administracinę naštą.

Atrodo, kad savivaldos ar vietos lygmens sutartyse dažniau pasitaiko klaidų ir pažeidimų. Gali būti, kad tai lemia rizikos faktorių derinys: pvz., silpnesni administraciniai pajėgumai, patirties ir ekspertinių žinių stoka, ir, kai kuriais atvejais, vietos šališkumas renkantis įmones. Paslaugų sutartyse pasitaiko mažiau klaidų nei konkursuose dėl tiekimo ir (ar) darbų. Viena rimčiausių ir dažniausių problemų – papildomo darbo

priskyrimas esamam rangovui, neorganizuojant viešojo pirkimo, taisant pirminę sutartį ir pakeičiant pirminės konkurencijos pusiausvyrą.

Nors procedūrų ar įvertinimo klaidos dažnai padaromos netyčia, jų sukelti finansiniai taisymai viešosioms administracijoms gali lemti rimtų sutarties įgyvendinimo problemų.

Pirminė atsakomybė

Pirminė atsakomybė užtikrinti tinkamų konkurso procesų stebėseną tenka nacionalinėms institucijoms. Jau daug metų Komisija valstybėse narėse rengia mokymo sesijas, kad pagerintų tiek vadovaujančiųjų institucijų personalo, tiek auditorių ekspertines žinias viešųjų pirkimų procesų tikrinimo srityje.

Tai lėmė geresnį nacionalinio lygmens pirminio personalo ir nacionalinių auditorių pasirengimą nustatyti pažeidimus ir problemas bei užkirsti joms kelią. Be to, kai kurios valstybės narės patobulino savo viešųjų pirkimų procedūras, kad šios geriau atitiktų ES direktyvas ir atspindėtų Komisijos rekomendacijas ir geriausios praktikos patarimus. Nepaisant to, poreikis stiprinti nacionalinio lygmens pajėgumus išlieka.

Darbo grupė

Siekiant spręsti nuolatinius viešųjų pirkimų trūkumus, buvo sukurta viešųjų pirkimų darbo grupė, susijusi su Europos struktūrinių ir investicinių (ESI) fondų valdymu. 2013 m. rugsėjo mėn. įsteigta grupė draugėn subūrė Regioninės ir miestų politikos (pirmininkas), Vidaus rinkos ir paslaugų, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties, Žemės ūkio ir kaimo plėtros bei Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinių direktoratų ir Europos investicijų banko atstovus. Darbo grupė nustatė įvairius veiksmus (kai kurie jų jau pradėti), kurie padės pagerinti 2014–2020 m. viešųjų pirkimų veiklos efektyvumą.

Į veiksmų planą įtauktas praktinių rekomendacijų, kaip išvengti dažnai pasitaikančių viešųjų pirkimų klaidų, parengimas ir sklaida. Rekomendacijos sudarytos pagal pagrindinius viešųjų pirkimų proceso etapus, jose pabrėžiama, kokių problemų saugotis ir kokių galimų klaidų vengti. Rekomendacijose taip pat yra priemonių rinkinys, kuriame pateikiami geriausios praktikos atvejų tyrimai ir tolesni ištekliai, nuodugniau nagrinėjantys konkrečias problemas. Jose taip pat pateikiami konkretūs pavyzdžiai, ką viešųjų pirkimų metu ir projekto ciklo sutarties įgyvendinimo etapų metu reikėtų daryti ir ko reikėtų vengti. Galiausiai, rekomendacijose paaiškinama, kaip tvarkytis su įvairiomis galimomis

VIEŠIEJI PIRKIMAI PASIŽYMI DIDELE KORUPCIJOS RIZIKA.

49-ajame „Panoramos“ leidime, (34-35 p.) rasite straipsnį, kuriame pateikiama daugiau informacijos apie Komisijos kovos su sukčiavimu ir korupcijos prevencijos priemones bei renginius, šiais metais organizuotus visoje ES.

situacijomis, ir pateikiamas 25 dažniausiai pasitaikančių ar rimčiausių klaidų sąrašas.

Naujieji ESI fondai taip pat taiko tam tikras sąlygas, susijusias su viešaisiais pirkimais. Jomis siekiama užtikrinti, kad valstybės narės ir regionai būtų parengę priemones (ir kad Partnerystės susitarimas bei veiksmų programos jas atspindėtų) dar iki investavimo iš ESI fondų.

Kai kuriose valstybėse narėse (tokiose kaip Rumunija ir Bulgarija) įgyvendinami veiksmų planai, kuriais siekiama pakelti supratimo ir geresnės atitikties viešojo pirkimo procedūroms lygį.

Naujos taisyklės

2014 m. balandžio mėn. buvo priimtas naujas direktyvų, reglamentuojančių viešuosius pirkimus, rinkinys. Į nacionalinius teisės aktus valstybės narės jį perkels iki 2016 m. Komisija rūpinasi, kad būtų patenkinti valstybių narių mokymo poreikiai, susiję su naujųjų direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

Viešųjų pirkimų rekomendacijos:

<http://europa.eu/!hb94Mb>

ES viešųjų pirkimų svetainė:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

▶ ES PASKELBIA ADRIJOS IR JONIJOS JŪRŲ REGIONO STRATEGIJĄ – EUSAIR

.....
Europos Komisija sudarė naują makroregioninę strategiją, kuri skatins Adrijos ir Jonijos jūrų regiono ekonominę ir socialinę plėtrą. Ji taip pat turėtų prisidėti prie Vakarų Balkanų šalių integracijos į ES.
.....

Europos Komisija strategiją priėmė 2014 m. birželio mėn., ir, ją patvirtinus Europos Tarybai, valdymo struktūros bus pasirengusios iki metų pabaigos pradėti jos įgyvendinimą. Techninių ir veiksmų užduočių vykdymą remis būsima tarpvalstybinė Adrijos–Jonijos programa INTERREG programa.

Aštuonios šalys – 70 milijonų gyventojų

Adrijos ir Jonijos jūrų baseino teritorijoje esančiame regione gyvena daugiau kaip 70 mln. žmonių. Šiuo metu strategija remiasi Adrijos ir Jonijos jūrų šalių iniciatyva, apimančia aštuonias valstybes: keturias ES valstybes nares (Kroatija, Graikija, Italija, Slovėnija) ir keturias ES nepriklausančias valstybes (Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija, Serbija).

Ji remiasi išplėstiniu šių valstybių bendradarbiavimu, kuris jau dabar yra vystomas per ES Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategiją ir ES INTERREG programas.

EUSAIR – 4 RAMSČIAI

1 Mėlynasis augimas dėmesį skiria trimis aspektams: mėlynosioms technologijoms; žuvininkystei ir akvakultūrai; jūrų reikalams ir jūrų valdymui bei paslaugoms. Jis taip pat skatina tvarias ir atsakingas žvejybos praktikas, teikiančias pajamų pakrančių teritorijoms.

2 Regiono tinklo sudarymo ramstis nukreiptas į transporto ir energetikos ryšius. Šiuo tikslu: stiprinamas jūrų reikalų saugumas ir plėtojamos tarpusavyje susijusių uostų sistemos; kuriami patikimi transporto tinklai ir įvairiūšės jungtys pakrantėje; kuriama tinkamai sujungta ir tinkamai funkcionuojanti vidaus energetikos rinka.

3 Aplinkos kokybė skatina bendradarbiavimą regioninių lygmeniu, siekiant: pagerinti jūrų ir pakrančių aplinkos ekologiją; sumažinti biologinės įvairovės mažėjimą ir ekosistemos paslaugų blogėjimą; pagerinti atliekų tvarkymą mažinant atliekų ir maisto medžiagų srautus į jūrą ir upes. Siekiant šių tikslų, bus susitelkta ties trimis tikslais: jūrų aplinkos modernizavimu; jūros taršos mažinimu ir tarpvalstybinių antžeminių gyvenamųjų vietų ir biologinės įvairovės gerinimu.

4 Tvaraus turizmo ramstis padės plėtoti regiono potencialą, siūlydamas geresnės kokybės turizmo produktus ir naujas paslaugas. Strategija bus siekiama įvairinti makroregiono turizmą ir spręsti turizmo sezoniskumo problemą. Ji taip pat pagerins tvarų ir atsakingą turizmo valdymą.

Trečioji makroregioninė strategija

ES Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategija (EUSAIR) kuriama remiantis sėkminga esamų makroregioninių strategijų Baltijos jūros ir Dunojaus regionuose patirtimi. Tai pirmosios strategijos, kurių metu buvo užmegztas unikalus bendradarbiavimas, paremtas idėja, kad bendrus konkrečių regionų iššūkius ir galimybes – susijusias su aplinkosauga, ekonomika, teritoriškumu ar sauga – geriausia spręsti ir išnaudoti bendrai.

Kodėl EUSAIR?

Regionas susiduria su keliomis **problemomis**, įskaitant: ryškius socialinius ir ekonominius skirtumus; mokslinių tyrimų ir verslo įmonių tinklų stoka; transporto jungčių stygių; netinkamas energetikos tinklų jungtis; žuvininkystės netvarumą; grėsmes aplinkai; administracinių pajėgumų stoka.

ŽVELGIANT Į ATEITĮ ES ALPIŲ REGIONO STRATEGIJA

2013 m. gruodžio mėn. Europos Taryba pakvietė Komisiją bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis iki 2015 m. birželio mėn. sukurti ES Alpių regiono strategiją (EUSALP). Ši strategija apima penkias ES valstybes nares (Austrija, Prancūzija, Vokietija, Italija ir Slovėnija) bei dvi ES nepriklausančias valstybes (Lichtenšteina ir Šveicarija) – iš viso apie 48 regionus. Alpių regionas ir 70 mln. jo gyventojų susiduria su keliais dideliais iššūkiais, kuriuos sprendžiant reikalingas regionų ir valstybių bendradarbiavimas. Strategiją sudarys trys veiksmi:

- ▶ Alpių regiono konkurencingumo, gerovės ir sanglaudos gerinimas.
- ▶ Prieinamumo ir ryšio užtikrinimas visiems Alpių regiono gyventojams.
- ▶ Alpių regiono tvarumo ir patrauklumo aplinkos atžvilgiu užtikrinimas.

Iki 2014 m. spalio 15 d. vyksta išplėstinės viešos suinteresuotųjų subjektų konsultacijos. Konsultacijų procesą užbaigs suinteresuotųjų subjektų konferencija, įvyksianti 2014 m. gruodžio pradžioje. Iki 2015 m. birželio mėn. Komisija pristatys siūlomą komunikacijos ir veiksmų planą.

Tačiau esama ir daug žadančių **galimybių**, kuriomis galima remtis (įskaitant mėlynąją ekonomiką ir potencialą gerinti sausumos ir jūros susisiekimą), kad sustiprėtų pakrančių ekonomikų konkurencingumas. Regionas išsiskiria gamtos grožiu ir turtinga kultūra, istoriniu ir archeologiniu paveldu, pasižyminčiu tvaraus, atsakingo ir įvairaus turizmo potencialu.

Vis dėlto, **siekiant įveikti bendrus iššūkius ir geriau išnaudoti šias galimybes**, reikalingas geresnis šalių ir regionų bendradarbiavimas ir koordinavimas. Europos Sąjungos dalyvavimas padeda taikyti tarpsektorinį požiūrį, atitinkantį skirtingas ES politikos sritis. Šis požiūris išryškina šiuo metu regione vykdomų politikų ir programų galimybes sąveikauti ir papildyti vienai kitą. Jis padeda suderinti ir sutelkti platų spektrą fondų ir programų, galinčių remti strategijos tikslų siekį.

Prioritetai – darbo vietų kūrimui ir augimui

Visi minėtieji sektoriai gali atlikti esminį vaidmenį regione kuriant darbo vietas ir skatinant ekonominį augimą. Kad sutelktų pastangas, EUSAIR veiksmų plane dėmesys skiriamas ribotam strateginių prioritetų, atitinkančių keturis ramsčius, skaičiui (žr. langelį 34 p.).

Be to, strategija paremta įvairiais susietais principais: pajėgumų kūrimu ir komunikacija; moksliniais tyrimais, inovacijomis ir MVJ; klimato kaitos mažinimu ir prisitaikymu; nelaimių rizikos valdymu.

Nors strategijai nėra skirtas papildomas ES finansavimas, EUSAIR sutelks esamas ES ir nacionalinio finansavimo priemones, kad lėšos būtų naudojamos racionaliau. Konkrečiai, Europos struktūriniai ir investicijų fondai bei Pasirengimo narystei pagalbos priemonės 2014–2020 m. suteiks svarbių finansinių išteklių ir platų įrankių spektrą bei techninių galimybių.

Tarp kitų EUSAIR veiksmus galinčių remti ES fondų ir programų yra Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas, Europos infrastruktūros tinklų priemonė, LIFE, COSME ir „Horizontas 2020“.

Galimas ir tolesnis finansavimas – ypač iš Vakarų Balkanų investicijų programos, Europos investicijų banko ir kitų tarptautinių finansinių institucijų. Šie fondai ir priemonės turėtų daryti ženklia įtaką ir pritraukti tolesnį privačių investuotojų finansavimą.

▶ KLESTINČIAM IR INTEGRUOTAM

ADRIJOS IR JONIJOS JŪRŲ REGIONUI:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/pdf/brochure_072014.pdf

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

▶NAUJIENOS

[NAUJIENOS GLAUSTAI]

▶NAUJASIS CoR GENERALINIS SEKRETORIUS

2014 m. rugsėjo 1 d. Jiří Buriánek perėmė Europos Sąjungos regionų komiteto generalinio sekretoriaus pareigas.

J. Buriánek turi Čekijos ir Vokietijos pilietybę, jis yra įgijęs teisinį išsilavinimą – baigė Europos teisės doktorantūros studijas ir verslo administravimo magistro studijas. Anksčiau dirbdamas ES Tarybos generalinio sekretoriato direktoriumi, J. Buriánek buvo atsakingas už tinklų pramonės šakas (energetiką, transportą, IRT) ir Europos infrastruktūras. Prieš tai Europos Komisijos Jungtiniame tyrimų centre jis dirbo plėtros vadovu ir buvo „PostEurop“ (Briuselyje įsikūrusios asociacijos, atstovaujančios Europos pašto operatorius) generalinis sekretorius.

▶DAUGIAPAKOPIO VALDYMO EUROPOJE CHARTIJA: NUO KONCEPCIJOS IKI REALYBĖS

Pasak naujojo Regionų komiteto (CoR) pirmininko Michel Lebrun, siekiant Europos sėkmės, kiekvienas valdymo lygmuo (regioninis, nacionalinis ir Europos) turi atlikti savo vaidmenį ir veikti nuosekliai bei koordinuotai kitų lygmenų institucijų atžvilgiu. Tai padės pasiekti ES tikslų. Tam svarbus aktyvesnis regionų ir miestų dalyvavimas kuriant ir įgyvendinant nacionalines reformų programas ir Europos politikas, ypač susijusias su augimo strategija „Europa 2020“. Regionų komiteto pastangos pasiekti šių tikslų lėmė, kad daugiapakopis valdymas tapo realybe, paremta subsidiarumo ir partnerystės principais tarp skirtingų suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių sprendimų priėmimo. CoR šių metų balandžio mėn. priėmė Daugiapakopio valdymo Europoje chartiją.

Ši chartija yra politinis manifestas, kurį naudodami ES regionai ir miestai gali kreiptis į kitų lygmenų valdymo institucijas, kad savo valdymo lygmenyje vykdydami politinius veiksmus pasiektų didesnės pridėtinės vertės. Chartiją jau pasirašė daugiau kaip 150 vietos institucijų. Pritarimą chartijai išsakė žymūs nacionaliniai ir Europos politiniai veikėjai, tarp jų – Jean-Claude Juncker, José Manuel Barroso ir Johannes Hahn. Prisijungti prie chartijos skatinami visi ES miestai, provincijos ir regionai, kad daugiapakopis valdymas būtų susistemintas ir pavirstų vienu pagrindinių Europos veiksmų principų.

Chartija pateikiama internete, ją elektroniniu būdu pasirašyti gali visos ES vietos ir regioninės institucijos.

▶DAUGIAU
INFORMACIJOS

<http://cor.europa.eu/lt/about/secretary-general/Pages/secretary-general.aspx>

▶DAUGIAU INFORMACIJOS
www.cor.europa.eu/mlgcharter

NAUJOS GAIRĖS PADĖSIANČIOS KURTI ES FONDŲ SĄVEIKAS

Komisija publikavo naujas gaires, padėsiančias nacionalinės ir regioninės politikos formuotojams pasiekti geresnių sąveikų tarp skirtingų ES fondų, remiančių inovacijas ir konkurencingumą. Gairėse nurodoma, kaip vienas kitą papildo ESI fondai, „Horizontas 2020“, COSME, „Erasmus+“, „Kūrybiška Europa“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemonės teikiamos skaitmeninės paslaugos. Gairėse pateikiami konkretūs scenarijai, galintys suteikti įkvėpimo renkantis ESI fondų veiksmų programų (dėl kurių šiuo metu vyksta derybos) ir kitų ES fondų prioritetus ateinantiems metams.

Akivaizdu, kad esama politinės valios tokiam bendradarbiavimui, ir Komisijos narys J. Hahn išsakė savo mintis apie poreikį suderinti strateginės politikos darbotvarkes bei atsikratyti politinio nesidalyti informacija tarp mokslinių tyrėjų ir „Horizontas 2020“ suinteresuotųjų subjektų bei socialinės ir ekonominės sanglaudos atstovų ir ESI fondų suinteresuotųjų subjektų. Tokios sąveikos gali sustiprinti investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas bei jų poveikį konkurencingumui, darbo vietų kūrimui ir augimui ES, taikant strateginį ir į sanglaudą orientuotą „Horizontas 2020“ ir kitų ES priemonių derinimą. Šiais mažėjančių valstybių biudžetų, didėjančių augimo ir tarptautinio konkurencingumo problemų laikais tai tapo būtinybe.

Ypatingas dėmesys skiriamas didžiausiai centralizuotai valdomai programai „Horizontas 2020“ (naujai mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos programai, kurios biudžetas siekia beveik 80 mlrd. eurų) ir ESI fondams, kurie su inovacijomis susijusioms veikloms skiria maždaug 100 mlrd. eurų.

Be jau anksčiau taikyto tolesnio ar vienu metu teikiamo fondų finansavimo skirtingiems projektams, dabar naujieji reglamentai leidžia derinti ESI fondų ir „Horizontas 2020“ finansavimą vienam projektui („kaupiamąjį finansavimą“), kad būtų pasiekta didesnio poveikio ir efektyvumo.

Bendrijų nuostatų reglamente nustatyti konkretūs valstybių narių ir regionų įsipareigojimai šioje srityje, ypač – verslumo atradimo procesas ir pažangiosios specializacijos strategijų nustatymas, įskaitant tiek pirminius (mokslinių tyrimų pajėgumų gerinimo), tiek antrinius (rezultatų pavertimo konkurencingomis inovatyviomis prekėmis ir paslaugomis) veiksmus. Taip pat sudarytos sąlygos „Horizontas 2020“ pasinaudoti pranašumais, atsiradusiais per pastarąjį dešimtmetį Struktūriniams fondams atlikus milžiniškas investicijas į mokslinių tyrimų pajėgumus, mokslo ir technologijų parkus, klasterius ir žmogiškąjį kapitalą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje (ypač naujose valstybėse narėse ir atsilikusiuose regionuose).

Vadovas „Galimybių kūrimas sąveikoms tarp Europos struktūrinių ir investicijų fondų, „Horizontas 2020“ ir kitų su moksliniais tyrimais, inovacijomis ir konkurencingumu susijusių Sąjungos programų: gairės politikos formuotojams ir įgyvendinimą atliekančioms institucijoms“ – labiausiai skirtas suinteresuotiesiems subjektams, dalyvaujantiems strategijos plėtroje (pvz., pažangiosios specializacijos, ESI fondų programų ar darbo programų), tačiau aktualus ir institucijoms, dalyvaujančioms įgyvendinant, atrenkant, vertinant projektus, rašant jų ataskaitas, vykdant auditą ir t.t.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

▶ EUROPOS PARTNERYSTĖS SKLAIDA PILIETINĖJE VISUOMENĖJE

Europos ekonominių ir socialinių reikalų komitetas atstovauja Europos ekonominių ir socialinių interesų grupėms. Jis ženkliai prisidėjo skatinant glaudų verslo, darbo ir kitų pilietinės visuomenės grupių dalyvavimą ir bendradarbiavimą ES politikos plėtroje, ypač tokiose srityse kaip sanglaudos politika.

EESRK buvo įkurtas 1957 m., pasirašius Romos sutartį. Jo tikslas – įtraukti ekonomines ir socialines interesų grupes į Europos projekto plėtojimą. Buvo sukurtas institucinis mechanizmas, kurio paskirtis – šio svarbaus pilietinės visuomenės segmento indėlį perduoti Europos Komisijai ir Ministrų Tarybai bei sukurti oficialią platformą, kurioje jos galėtų išreikšti savo požiūrį dėl ES reikalų.

Siekdamas Europos integracijos, EESRK skatina labiau dalyvavimu grįstos ir visuomenės nuomonei artimesnės Europos Sąjungos plėtojimą. EESRK, remdamasis savo narių patirtimi ir žiniomis, siekia paveikti ES sprendimų priėmimą ir užtikrinti konsensuą, atitinkantį visų interesus.

Partnerystės skatinimas

EESRK visuomet rėmė ES sanglaudos politikos pastangas stiprinti solidarumą ir skatinti ekonominę plėtrą. Komisija ryžtingai atstovauja partnerystės principui ir visiškai jo integracijai į regioninių politikų plėtrą.

EESRK darbo pradžioje partnerystė buvo sutelkta tik į tradicinius ekonominius ir socialinius veikėjus. Laikui bėgant ji išsiplėtė ir dabar partnerystė apima kiekvieną pilietinę visuomenę atstovaujančią instituciją, aplinkosaugos partnerius, nevyriausybinės organizacijas ir institucijas, atsakingas už moterų ir vyrų lygybės skatinimą.

Plėtojant reformuotą 2014–2020 m. sanglaudos politiką, EESRK nuolat kovojo už partnerystės principą ir pilietinės visuomenės vaidmenį ES valstybių narių sanglaudos politikos programavime

„Privalomas Europos Sąjungos tikslas – imtis veiksmų, kurie lemtų konkrečius pokyčius, svarbius Europos piliečiams. Todėl komitetas atlieka pagrindinį vai-

dmenį pranešdamas Briuseliui apie šios srities veikėjų lūkesčius ir poreikius, taip pat ir jų sėkmės istorijas. Mūsų nariai visų pirma ir, svarbiausia, yra piliečiai – verslininkai, profesinių sąjungų atstovai, šeimų asociacijos, ūkininkai ir t. t. – todėl regioninė plėtra, vietos užimtumas ir socialinė sanglauda mums yra svarbiausia ir užima pagrindinę vietą mūsų darbe. Esame pilietinės visuomenės balsas, todėl privalome pasiūlyti kitokią, ir vis dėlto privalomą, Europos politikų orientavimo perspektyvą. Tai pagrindinė varomoji jėga mūsų kasdieniam įsipareigojimui kurti sprendimus Europai.“

HENRI MALOSSE – EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO PIRMININKAS

stiprinimą. Tai lėmė konkrečių nuostatų įtraukimą į reglamentą, įpareigojantį valstybes nares įtraukti ekonominius ir socialinius partnerius bei kitas atitinkamas pilietinę visuomenę atstovaujančias institucijas į Partnerystės susitarimų ir pažangos ataskaitų rengimą, taip pat į veiksmų programų rengimą, įgyvendinimą ir stebėseną. Be to, raginant EESRK, buvo priimti konkretūs teisės aktai, nustatantys Partnerystės elgesio kodeksą.

„It takes two to tango“

2009 m. vasario mėn. Europos Komisija paprašė EESRK pateikti tiriamąją nuomonę, kaip, remiantis gerosiomis 2007–2013 m. programavimo ciklo praktikomis, skatinti efektyvią partnerystę sanglaudos politikos programų valdyme.

EESRK prisiėmė atsakomybę nustatyti sanglaudos politikos veiksmų programų gerąsias partnerystės praktikas. Šioje srityje buvo atliktas didelis darbas, kuriame dalyvavo EESRK nariai, nacionalinės ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos, profesinės sąjungos ir darbdavių organizacijos (t. y. socialiniai partneriai) bei kitos pilietinės visuomenės organizacijos (t. y. socialinės ekonomikos, trečiojo sektoriaus institucijos, NVO).

Šio darbo rezultatai leido publikuoti itin informatyvų ir paveikų EESRK tyrimą apie partnerystės principo ES sanglaudos politikoje plėtrą. Publikacija pavadinta „It takes two to tango“ („Tango šokama dviese“).

Makroregioninės strategijos

EESRK ypač domėjosi šalių ar regionų grupių, turinčių bendrų problemų ir interesų, makroregioninių strategijų plėtra. Komitetas aktyviai dalyvavo plėtojant ES Baltijos jūros ir Dunojaus regionų strategijas. Šio metu komitetas formuoja nuomones, skirtas padėti plėtoti ES Adrijos ir Jonijos jūrų regiono bei Alpių regiono strategijas.

EESRK rekomenduoja partneriams – ekonominės, socialinės ir pilietinės visuomenės dalyviams – suteikti pagrindinį vaidmenį šiame procese. Tai atitiktų bendrą sanglaudos politikos plėtros partnerystės požiūrį.

EESRK taip pat savo iniciatyva pasiūlė plėtoti Atlanto vandenyno teritorijos makroregioninę strategiją. Ši teritorija yra vakariniai Europos vartai.

Atlanto makroregionas apimtų regionus ir salas, esančias Prancūzijos, Airijos, Portugalijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės Atlanto vandenyno pakrantėse, įskaitant Kanarų ir Azorų salas bei Madeiros salą. Į jį taip pat būtų galima įtraukti Islandiją, Norvegiją, Grenlandiją ir Farerų salas.

Miestų ir vietos reikalai

EESRK parengė kelias nuomones, kuriose pabrėžiama auganti didmiesčių teritorijų svarba. EESRK įsitikinęs, kad tvirtos ir gera pusiausvyra pasižyminčios didmiesčių teritorijos, integruotos

GLAUSTAI APIE EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETĄ

2013 m. liepos 1 d. prie ES prisijungus Kroatijai, EESRK sudaro 353 nariai. Visi jie atstovauja ekonomikos ir socialinių interesų grupes Europoje. Nariai penkerių metų kadencijai siūlomi nacionalinių vyriausybių ir paskiriami Europos Sąjungos Tarybos bei turi galimybę būti perrinkti. Pastarąjį kartą nauji komiteto nariai buvo išrinkti 2010 m. spalio mėn. ir jų kadencija truks iki 2015 m. Nariai priklauso vienai iš trijų grupių: darbdavių, darbuotojų arba skirtingų interesų. Narių užduotis – nuomones apie Europos interesus pateikti Tarybai, Komisijai ir Europos Parlamentui. Kai kuriais atvejais Komisijai ar Tarybai būtina konsultuotis su EESRK; kitais atvejais tai neprivaloma. Tačiau EESRK nuomones gali priimti ir savo iniciatyva. Per metus EESRK vidutiniškai pateikia 170 patariamųjų dokumentų ir nuomonių (15 proc. jų sudaromos savo iniciatyva). Visos nuomonės perduodamos Sąjungos sprendimų priėmimo institucijoms ir tuomet publikuojamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

į „Europa 2020“ sistemą, taps ateities plėtros iniciatorėmis ir kiekviena pasižymės savitu identitetu bei savybėmis.

Didmiesčių teritorijos taip pat turės teigiamos makroekonominės įtakos Europai. Didmiesčių plėtros politikos turi būti vykdomos kartu skiriant dėmesį regioninių skirtumų mažinimui.

EESRK rekomendavo įsteigti tarpdisciplininę specialiosios paskirties grupę didmiesčių plėtrai. Grupė draugėn sutelktų įvairius valstybių narių, didmiesčių teritorijų, viešųjų ir privačių suinteresuotųjų subjektų ir pilietinės visuomenės atstovus.

Toks grupavimas galėtų išplėtoti ilgalaikę didmiesčių Europos viziją, kertančią nacionalines ribas. Nuosekli ir veiksminga 2050 m. Europos miestų darbotvarkė turėtų pasiūlyti bendrą koncepciją, pakeisiančią fragmentiškus požiūrius.

EESRK taip pat sudarė nuomonę dėl bendruomenės iniciuotos vietos plėtros, specialaus įrankio, kurį naudojant tarpregioniniu lygmeniu įtraukiamos vietos bendruomenės ir organizacijos skatins teritorinę sanglaudą ir padės pasiekti strategijos „Europa 2020“ tikslų – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

► **ATSISIŪSKITE BROŠIŪRĄ**
IT TAKES TWO TO TANGO:
<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/cese-2011-05-en.pdf>

► **DAUGIAU INFORMACIJOS**
www.eesc.europa.eu

▶ TĘSTINUMAS IR POKYČIAI

ES REGIONINĖ POLITIKA NUO 1989 M.

Regioninės ir miestų politikos generalinio direktoriaus vyriausysis patarėjas Ronald Hall apžvelgia regioninės politikos plėtrą ir raidą per pastaruosius 25 metus.

1957 m. Romos sutarties originalaus teksto, kurį pasirašius šešioms valstybėms steigėjoms buvo įkurta Europos ekonominė bendrija (EEB), preambulėje teigiama, kad valstybės narės „nori stiprinti savo šalių ekonomikos vienybę ir užtikrinti darnią jos plėtrą mažinant įvairių regionų skirtumus ir mažiau išsivysčiusių regionų atsilikimą“.

Šį politinį prioritetą vėliau pavertus ES lygmens regionine politika, jis buvo glaudžiai susietas su bendresnio Europos integracijos proceso pažanga – ypač su ekonominės ir pinigų sąjungos plėtra, kuri galiausiai lėmė bendros valiutos, euro, sukūrimą. Europos integracijos proceso metu buvo atsiskyta fiskalinio federalizmo ir fiskalinio suvienodinimo sistemos kūrimo idėjos, ir vietoj jos nuo 1989 m. pasirinkta sistema, pagrįsta silpnesnių valstybių narių ir regionų ekonominio augimo ir plėtros skatinimu. Per investicinį finansavimą iš centrinio ES biudžeto šios valstybės gali iš dalies pasinaudoti ekonominės ir pinigų sąjungos teikiama nauda.

Politikos plėtros istorija daugeliu atžvilgių atspindi dvilypį ES regioninės politikos pobūdį. Viena vertus, politika atstoja **persikirstymo mechanizmą**, kurio analogų paramos stokoja skurdesnės ES teritorijos. Kita vertus, ji atstoja ir **ekonominio augimo ir plėtros mechanizmą**, nukreiptą į išteklius riboto skaičiaus investavimo srityse.

Galima teigti, kad pradiniuose etapuose 1989–1999 m. Europos politinės lyderystės lygmeniu per daug dėmesio buvo skiriama persikirstymo aspektui: per daug pastangų buvo skirta sanglaudos ir regioninės politikos ištekliams užtikrinti, ir galbūt nepakankamai susitelkta į išteklių optimalų panaudojimą juos gavus.

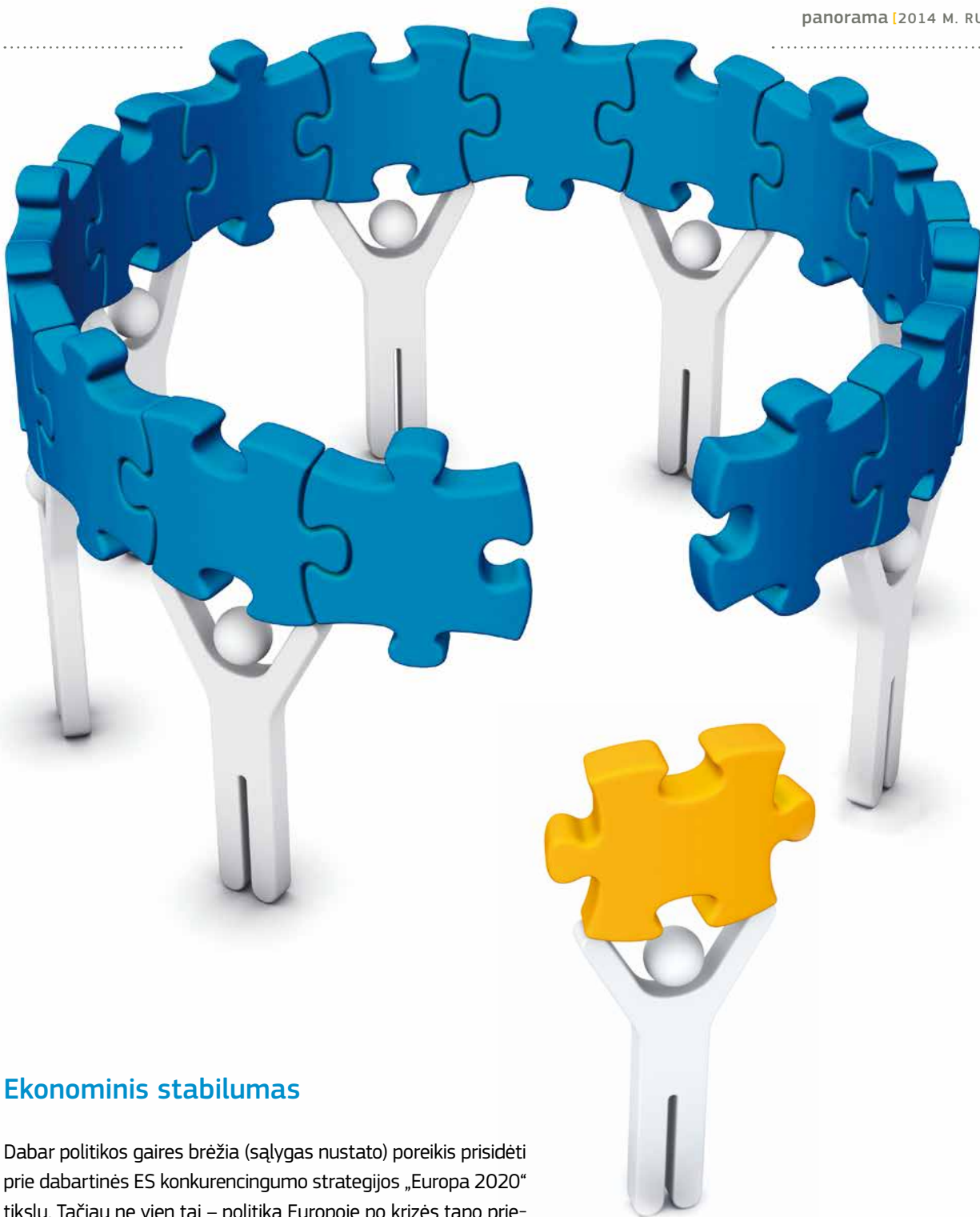
Investavimas į ekonominį augimą

Tai pasikeitė 2000 m. Lisabonoje valstybėms narėms pasirašius sutartį dėl veiksmų plano, kuriuo siekiama ryžtingiau imtis bendrų veiksmų spręsti (sąlyginai mažėjančio) tarptautinio Europos konkurencingumo problemą. Plane buvo numatyta naujam investavimui sutelkti visus prieinamus išteklius. Pastarojo dešimtmečio biudžetiniai sprendimai lėmė, kad Europos lygmeniu regioninė politika tapo kol kas didžiausiu potencialiu tokio investavimo šaltiniu.

Taigi, konceptualioje politikoje prasidėjo svarbūs pokyčiai: pagrindinis dėmesys pradėtas skirti ne persikirstymo, o ekonominio augimo ir plėtros aspektams. Politika tapo vienu iš investavimo šaltinių, padedančių užtikrinti (susijusio) konkurencingumo strategijų, kuriomis Sąjunga vadovavosi po 2000 m. (2000 m. Lisabonos strategija, 2005 m. Strategija ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui ir 2010 m. strategija „Europa 2020“), tęstinumą.

Siekiant užtikrinti Europos investavimą, kuris prisidėtų prie šių strategijų įgyvendinimo, buvo būtini daugiapakopės investicijų teikimo sistemos pokyčiai, kad Europos prioritetai virstų realiais investavimo sprendimais, priimamais regioniniu ir vietos lygmenimis. Tai lėmė su regioninės politikos programomis susijusių sąlygų stiprinimą, pradedant reikalavimu kuriant 2007–2013 m. strategines programas iš pagrindinių investavimo sričių išsirinkti prioritėtines. Dar tik prasidedančiu 2014–2020 m. laikotarpiu šios sąlygos sustiprintos, bent jau teisės aktų lygmeniu (realus įgyvendinimas dar tik bus vykdomas).

Ekonominis stabilumas

Dabar politikos gaires brėžia (sąlygas nustato) poreikis prisidėti prie dabartinės ES konkurencingumo strategijos „Europa 2020“ tikslų. Tačiau ne vien tai – politika Europoje po krizės tapo priemone padėti užtikrinti visos ekonominės ir pinigų sąjungos stabilumą, įskaitant galimas sankcijas tiems, kurie dėl nacionalinės makroekonominio reikšmingumo nesilaiko Sąjungos nustatytų ribų. Tam tikra prasme, tai uždarė ratą. Pažangai, kurios Sąjungai istoriškai pavyko pasiekti pradedant autentišką Europos regioninę politiką, reikėjo ekonominės ir pinigų sąjungos progresu. Dabar ekonominei ir pinigų sąjungai sanglaudos ir regioninės politikos reikia kaip priemonės sėkmei įtvirtinti.

Žinoma, nepaisant ES sanglaudos ir regioninės politikos paradigmos pasikeitimo, ji išlaiko pirminį, stiprų perskirstymo aspektą, ir didžioji dalis išteklių skiriama skurdžiausiems regionams – jie nustatomi remiantis vienu gyventojui tenkančiomis pajamomis (BVP). Tai jau savaime yra reikšmingas politinis pasiekimas.

Vis dėlto, politikos diskursas pasikeitė: dėmesys skiriamas politikos vaidmeniui išteklių paskirstyme, kuriuo siekiama investuoti į projektus, svarbius ekonominei Europos sėkmei. Todėl labiau žvelgiama į ateitį ir bandoma sutelkti neišnaudotus išteklius, siekti naujų galimybių, o ne mėginti kompensuoti praeities problemas. Galiausiai, kad politika galėtų atlikti savo vaidmenį įgyvendinant Sąjungos pasaulinius ekonominius tikslus, buvo sutarta, kad politikos intervencijos turi būti nukreiptos tiek į skurdesnius, tiek į labiau klestinčius Sąjungos regionus, net jei daugiausiai išteklių neišvengiamai – ir pagrįstai – skiriama skurdiesiems.

▶ PASIRODĖ 50-ASIS „PANORAMOS“ LEIDIMAS

Sulaukę šios svarbios sukakties, norime išgirsti Jūsų, mūsų skaitytojų, nuomones. Tai Jūsų galimybė išsakyti, ką manote apie „Panoramą“. Kas Jums patinka? Ką naudingo randate leidinyje?

Pirmasis žurnalo numeris buvo išleistas 2000 m. spalį. Per 14 metų „Panorama“ išaugo, suklestėjo ir tapo viena svarbiausių Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato komunikacijos priemonių.

Kokius „Panoramos“ pokyčius norėtumėte išvysti ateinančiais metais? Parašykite mums, ką manote, ir ateityje mes publikuosime kai kuriuos Jūsų atsiliepimus. **UŽ 50 BŪSIMŲ LEIDIMŲ!**

**PASAKYKITE
MUMS, KĄ
GALVOJATE!**

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ ✉ SZILVIA MÉSZÁROS

VALSTYBINIO SANGLAUDOS POLITIKOS
KOMUNIKACIJOS SEKRETORIATO ATSTOVĖ
(MINISTRO PIRMININKO KABINETAS), **VENGRIJA**

Esu ryšių pareigūnė, todėl aktyviai dalyvauju sanglaudos politikos rezultatų Vengrijoje viešinimo kampanijose ir publikacijų rengime, esu atsakinga už informacijos apie Vengrijos komunikacijos veiklų geriausias praktikas perdavimą Europos Komisijai. Mano manymu, žurnalas „Panorama“ suteikia unikalią galimybę sužinoti apie įvairius politikos aspektus visoje Europoje. Komunikacijoje gyvybiškai svarbu nuolat atnaujinti idėjas, kad pavyktų efektyviai perduoti žinią. Atliekant darbus, mums šis žurnalas yra įkvepiantis geriausių praktikų ir naudingos informacijos apie regioninę politiką šaltinis. Dalyvavau rengiantis Europos dienos šventei Vengrijoje, ir praėjusio numerio publikacija „2014 m. Europos diena visoje ES“ buvo ypač naudinga ir leido pasisemti naujų idėjų kitų metų renginiams.

▶ ✉ NOAH, PROJEKTŲ MYLĖTOJAS

ES INFORMAVIMO DEPARTAMENTAS, REGIONINĖS
PLĖTROS MINISTERIJA, **ČEKIJOS RESPUBLIKA**

Sveiki, mano vardas Noah! Galbūt mane jau pažįstate? Gal buvome susidūrę pavasariniame INFORM susitikime Prahoje? Kaip bebūtų, turbūt jau žinote, kad esu aistringas žurnalo „Panorama“ gerbėjas! Gal ir nepatikėsite, bet labiau už viską mėgstu skaityti apie ES bendrai finansuojamus projektus. Noriu žinoti apie juos viską – kur jie vyksta, ką įdomaus siūlo – bet užvis labiau noriu pamatyti juos savo akimis! Kad tai padaryčiau, keliauju po Europą, lankausi kiekvienoje ES valstybėje narėje ir nuostabiai leidžiu laiką su naujais draugais, kurie mane supažindina su savo šalies projektais. Nekantrauju greitai Jus pamatyti! 😊

*Let's stay
connected...*

▶ SUSIPAŽINKITE SU NOAH

https://www.youtube.com/watch?v=SjE_FLVGtn4&feature=youtu.be

▶✉ **PAULA ASCENÇÃO**
RYŠIŲ PAREIGŪNĖ, COMPETE,
PORTUGALIJA

COMPETE programos vadovaujančiai institucijai informacija ir komunikacija yra strateginės darbo sritys. Kad įvykdyčiau koordinuojamą darbą, jomis privalo būti pasirūpinta. Jas būtina suderinti tiek su vadovaujančiuoju komitetu, tiek su programoje nustatytais prioritetais. Todėl savo darbą paskirstome taip, kad pademonstruotume visas pasiekiamas priemones ir patenkintume naudos gavėjų poreikius, atitinkančius Europos regioninės plėtros fondo tikslus. Užvis labiau siekiame pasidalyti šios finansinės pagalbos rezultatais, todėl glaudžiai bendradarbiaujame su naudos gavėjais.

Esu už ryšius atsakinga pareigūne ir manau, kad žurnalas „Panorama“ yra nepaprastai svarbus: ne vien todėl, kad pateikia lengvai prieinamą naujausią informaciją svarbiausiomis sanglaudos fondų temomis. Žvelgiant iš dalijimosi filosofijos perspektyvos, skaitmeninis formatas yra esminis įrankis, skatinantis sąveiką socialiniuose tinkluose, taigi ir suaktyvinantis informacijos sklaidą. Be to, jos padeda mūsų sekėjams užsienyje sužinoti daugiau apie ES fondų finansuojamus projektus.

Todėl žurnalas „Panorama“ mums yra informacijos priemonė, kuria dalijamės su naudos gavėjais ir visais piliečiais. Labiau interaktyvi ir planšetiniams kompiuteriams pritaikyta skaitmeninė žurnalo „Panorama“ versija neabejotinai atneštų tvarią sėkmę ilgalaikėje perspektyvoje.

▶✉ **PAULA VICENTE**
RYŠIŲ SKYRIAUS VADOVĖ IR PORTUGALIJOS
ATSTOVĖ INIO IR INFORM, PORTUGALIJA

Dirbu Ryšių skyriaus vadove, atsakinga už sanglaudos politikos įgyvendintų fondų investicijų viešinimą, ir Portugalijos atstove visos ES komunikacijos tinklams INIO ir INFORM, ir žurnalas „Panorama“ man yra įkvėpimo ir žinių šaltinis. Įdomu įvertinti „Panoramos“ raidos istoriją. Galima pastebėti, kad žurnalas priartėjo prie piliečių, paskatino aktyvesnį dalyvavimą, daugiau dėmesio skirdamas naujoms temoms. Kalbant apie žurnalo ateitį, aš metu tokį iššūkį: „Panorama“ turėtų įgauti daugiau tvarumo ir lankstumo, išsilaisvinti iš spausdintinės versijos rėmų ir susitelkti ties sklaida internete, ir savo formatą pritaikyti skaitmeniniams kanalams.

▶✉ **SUSANNE BELIHART**
PROJEKTŲ VADOVĖ, „PRISMA SOLUTIONS“, AUSTRIJA

Dirbu Europos teritorinio bendradarbiavimo programų (pvz., 2007-2013 m. laikotarpio Centrinės Europos, Pietryčių Europos ar Tarpvalstybinio bendradarbiavimo) keleto projektų vadove, ir viena svarbiausių mano užduočių – be tokių kasdinių darbų kaip ataskaitos, ryšiai su visuomene, susitikimai ir kt. – išklausti geras ir ne tokias geras naujienas apie „savo“ partnerių veiklas ir mėginti surasti sprendimus sudėtingoms problemoms ir kaip įmanoma palengvinti partneriams projekto vykdymą.

„Panorama“ man suteikia aktualiausių žinių apie naujausią strateginių procesų ES plėtrą, sykiu pasiūlydama ir informacijos apie kitus projektus ar teminius klausimus. Laukiant būsimų projektų, tai išties praverčia plėtojant tolesnį bendradarbiavimą ir apibrėžiant atitinkamus tikslus.

Informacinės lentelės ir skyrelis „Naujienos trumpai“ suteikia vertingos ir aiškios informacijos santraukas. Kituose numeriuose tam galima būtų skirti daugiau dėmesio.

▶ INTEGRUOTA MEDICININIŲ ĮRAŠŲ SISTEMA GERINA REGIONINĘ SVEIKATOS PRIEŽIŪRĄ

Bendra vertė:
17 700 000 EUR
ES indėlis:
3 186 000 EUR

Pradėjus naudoti elektroninių įrašų apie sveikatą sistemą IANUS, Visuomenės sveikatos paslaugos Galicijoje (Ispanija) žymiai efektyviau vykdo pacientų priežiūrą: sumažėjo medicininių vizitų skaičius ir sutrumpėjo laukimo laikas.

IANUS projekto metu klinikinė ir administracinė informacija apie pacientus, kuri prieš tai buvo saugoma skirtingose sistemose, buvo integruota į vieną įrašų apie sveikatą sistemą, bendrą visiems pacientams.

Naujoji IRT platforma suteikia nuoseklią informaciją apie gydymą, nepriklausomai nuo to, kurioje ligoninėje ar medicinos centre asmuo buvo gydomas. Išsamus su pacientu susijusios informacijos įrašas prieinamas visiems medicinos darbuotojams, besinaudojantiems centralizuota sistema.

Dabar gydytojai ir seselės turi greitą prieigą prie didesnės informacijos, padedančios priimti sprendimus, kiekio. Todėl jie gali greičiau ir geriau nustatyti diagnozes ir teikti kiekvienam pacientui pritaikytą gydymą.

IANUS sujungė visas viešąsias ir privačias ligonines, sveikatos centrus ir vaistines, o medicinos darbuotojai gavo prieigą prie pacientams skirtų vaistų istorijos: gavę informaciją apie kiekvieno paciento sveikatos problemas, alergijas, ankstesnį gydymą, slaugos programas ir t. t., jie gali teikti nuoseklesnę paciento priežiūrą.

Sistema taip pat sujungta su Ispanijos nacionaline sveikatos sistema, todėl joje galima peržiūrėti pacientų medicininę informaciją, įrašytą kituose šalies regionuose.

IANUS sistema taip pat atvira plačiai visuomenei, ir maždaug 2,7 mln. Galicijos gyventojų turi prieigą prie pagrindinės informacijos apie savo sveikatos įrašus. Ją pasiekti gyventojai gali internetu, naudodami savo asmens kodą.

Šie pokyčiai ypač naudingi lėtinių ligų kamuojamiems žmonėms. Apskaičiuota, kad IANUS 4 proc. sumažino vizitų į ligoninių skubios pagalbos skyrius, o pirminėse sveikatos priežiūros institucijose konsultacijų skaičius sumažėjo 10 proc.

Tai reiškia, kad apsilankymo laukiančių pacientų skaičius sumažėjo 19 proc. Įdiegus elektroninę vaistų skyrimo paslaugą, per metus užregistruota 2,5 mln. mažiau vizitų pas gydytojus.

Šiuo metu IANUS visu pajėgumu veikia 14 ligoninių ir daugiau kaip 400 pirminės sveikatos priežiūros centrų. Tai suteikia tvirtą pagrindą visai į pacientus orientotai sistemai, į kurią įtraukta nuotolinė sveikatos priežiūra, nuotolinė stebėseną ir pacientams skirta „Web 2.0“ modelio svetainė.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS
www.sergas.es

▶ EUROPOS TERITORINIS BENDRADARBIAVIMAS

▶ TARŠOS STEBĖSENA UŽTIKRINA PAKRANČIŲ VANDENŲ ŠVARĄ

Bendra vertė:
4 355 000 EUR
ES indėlis:
3 266 000 EUR

Užtikrinti gerą paplūdimių ir maudyklų vandens kokybę palei Velso ir Airijos krantus – to siekiama „Smart Coasts“ (Pažangios pakrantės) projektu, kuris saugos visuomenės sveikatą ir duos naudos turizmui.

ERPF remiamo „Smart Coasts=Sustainable Communities“ (Pažangios pakrantės = tvarios bendruomenės) projekto metu sukurta sistema pateiks realaus laiko informaciją apie Airijos ir Velso pakrančių vandenų kokybę.

Bendradarbiavimo projektas, kurį vykdo tyrėjai iš Dublino universitetinio koledžo (Airija) ir Aberistvito universiteto (JK), skirtas pagerinti žinias apie taršos srautus ir koncentraciją pakrančių teritorijose bei teikti realaus laiko informaciją pakrančių bendruomenėms.

Sistema atitinkamose teritorijose stebi kritulių arba upės tėkmės slenksčių poveikį. Ji taip pat tiria paviršiaus teritorijų užliejimą, susijusį su netoli kranto tekančiomis srovėmis. Toks užliejimas gali lemti taršos koncentraciją konkrečiose teritorijose.

Elektroninė prieiga prie šios informacijos suteikta vietos pakrančių bendruomenėms, kad jos sužinotų apie galimas problemas ir galėtų užtikrinti, kad vietos gyventojai ir lankytojai mėgautųsi saugiu maudyklų vandeniu ir paplūdimiais.

Taršos srautus ir lygius fiksuojanti realaus laiko stebėseną padės palaikyti ir padidinti Airijos ir Velso paplūdimių, pažymėtų aukštą kokybę reiškiančia mėlyna vėliava, skaičių. Tai bus ypač aktualu nuo 2016 m., kai įsigalios griežtesni ES maudyklų vandens direktyvos standartai.

„Smart Coasts“ projektas šiuo metu daugiausiai dėmesio skiria pietų Velse esančiai Svonsio įlankai ir Brėjaus miestui, esančiam Viklou grafystės pakrantėje (Airija). Tai miestų vietovės, kuriose paplūdimius nuo tūkstančių žmonių gyvenamųjų vietų galima pasiekti pėsčiomis. Jos pritraukia daug turistų ir vandens sportininkų, ir abi yra gavusios nemažai investicijų infrastruktūrai ir poilsio sąlygoms gerinti.

Renkant duomenis galima gauti ir kokybiškos informacijos apie skirtingų taršos šaltinių poveikį ir pasirinkti ekonomiškiausią metodą tolesnėms taršos situacijos gerinimo strategijoms.

Projektas, kurį iš dalies finansavo 2007-2013 m. ES Airijos ir Velso teritorinio bendradarbiavimo programa, duos naujos paplūdimiams, esantiems visoje Airijoje, Velse ir, galiausiai, kitose Europos dalyse. Tai padės palaikyti ekonominę ir strateginę pakrančių vandenų vertę vietos ekonomikoms ir bendruomenėms.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS
www.smartcoasts.eu

►PARAMA GYVOSIOS GAMTOS MOKSLŲ MVĮ SKATINS PLĖTRĄ TARPVALSTYBINIU MASTU

Mažos pietvakarių Europos įmonės, dirbančios gyvosios gamtos mokslų sektoriuje, gavo finansavimą ir prieigą prie kitų regionų ekspertų kontaktų, kad plėtotų savo produktus ir rinkodarą.

Bendra vertė:
EUR 3 140 000
ES indėlis:
EUR 1 570 000

Inovatyvios mažos ir vidutinio dydžio įmonės (MVĮ) yra gyvybiškai svarbios naujų gyvosios gamtos mokslų ir medicinos technologijų srities produktų ir paslaugų plėtrai. Tačiau inovacijos yra sudėtingos ir brangios, be to, įmonių veiklos zonoje nepakanka praktinės patirties, infrastruktūrų ir finansavimo.

„IN2LifeSciences“ projekto metu aštuoni stipriausi Šiaurės Vakarų Europos regionai, pasižymintys dideliais pajėgumais gyvosios gamtos mokslų srityje, bendradarbiauja, kad MVĮ suteiktų finansavimą ir tarpvalstybinę prieigą prie reikiamų įrankių, išteklių ar praktinės patirties. „IN2LifeSciences“ regionų tinklas jungia Belgiją, Daniją, Prancūziją, Vokietiją ir Nyderlandus.

Projektas siūlo trijų rūšių paramos inovacijoms paskatas: „Collaboration“ (Bendradarbiavimas) (7 000 eurų), „Insight“ (Įžvalga) (4 000 eurų), „Meet & Greet“ (Susitikti ir susipažinti) (išlaidos iki 500 eurų). Nors sumos palyginti kuklios, jos gyvybiškai svarbios mažų gyvosios gamtos mokslų srities įmonių plėtros etapui.

Nuo projekto pradžios 2012 m. balandžio mėn. kol kas iš viso buvo skirtos 224 finansinės paskatos. Finansavimą gavo 70 „Collaboration“, 44 „Insight“ ir 110 „Meet & Greet“ veiklų.

Ketvirtas ir paskutinis kvietimas teikti paraiškas finansavimui baigėsi 2014 m. gegužės mėn. Finansinės paskatos buvo suteiktos 28 įmonėms – 13 iš jų siekė praktinių žinių technologijų ir rinkos srityje, 15 – ieškojo užsienio partnerių bendradarbiavimui „IN2LifeSciences“ tinkle.

Kartu su finansavimu tarptautinių praktinių žinių įgijimui, „IN2LifeSciences“ rengia tarpvalstybinius trumpo idėjų pristatymo

renginius, padedančius MVĮ pasiekti užsienio investuotojus. Taip pat organizuojami internetiniai mokymo seminarai. Tarptautiniai tarpininkavimo seminarai bei kiti inovacijų renginiai taip pat padėjo gyvosios gamtos mokslų įmonėms rasti tinkamas organizacijas bendradarbiavimui užmegzti.

MVĮ turi prieigą prie internetinės „IN2LS“ abonentų knygos, į kurią įtraukta maždaug 224 technologijų, 15 finansinių ir 72 rinkos paslaugų tiekėjų. Kiekvienas regioninis projekto partneris turi pritraukti bei įvertinti paraiškų teikėjus iš savo teritorijos ir gali paskirstyti 100 000 eurų.

Belgijos partnerio, Valonijos Liège universiteto įmonių ir universiteto sąsajų skyriaus atstovės Annick Pierrard komentaras: „Ieškojome šių mažų įmonių ir su jomis susisiekiame – dažnai telefonu, – kad informuotume apie galimą paramą. Mūsų viešumas vis auga, ir jau galime pasidžiaugti paremtų MVĮ sėkmės istorijomis. Mūsų teikiama prieiga prie tarptautinės praktinės patirties yra gyvybiškai svarbi daugeliui šių mažų gyvosios gamtos mokslų srityje dirbančių įmonių“.

►DAUGIAU INFORMACIJOS
www.in2lifesciences.eu

▶ GRAIKIJA

▶ PARAMA TARPTAUTINEI MAŽŲ GRAIKIJOS VERSLO ĮMONIŲ PLĖTRAI

Bendra vertė:
EUR 97 500 000
ES indėlis:
EUR 30 000 000

Mažos Graikijos įmonės skatinamos bendradarbiauti ir kartu plėtoti savo dalyvavimą tarptautinėse rinkose.

Schema „Extraversion – Competitiveness of Enterprises“ (Ekstraversija – įmonių konkurencingumas) buvo sukurta siekiant padidinti vietos įmonių tarptautinį konkurencingumą ir išplėsti jų verslą.

Schemoje daugiausiai dėmesio skiriama į eksportą orientuotiems verslininkams, ja siekiama stiprinti Graikijos ekonomiką remiant šalies didelės pridėtinės vertės produktus ir paslaugas.

Siekiant šio tikslo, programa susitelkia ties mažų ir vidutinio dydžio įmonių (MVĮ), dirbančių gamybos, statybų ir paslaugų sektoriuose, bendradarbiavimo ir partnerystės plėtra. Pagal ES remiamą schemą MVĮ (mažiausiai trijų) grupėms skiriama finansinė parama, kad jos kartu imtųsi eksporto veiklos.

Gaunamą finansavimą galima panaudoti skirtingais būdais, pavyzdžiui: naujų ar diferencijuotų produktų ar paslaugų gamybai ir pardavimo skatinimui, naujų produktų ar paslaugų plėtrai, naujų technologijų, prototipų ir inovacijų diegimui, įmonės gamybos įvairinimui, žaliojo verslo veiklų ar perdirbimo veiklų plėtojimui.

Pavyzdžiui, programa suteikė galimybę „THYRATRON S.A.“ įdiegti kokybės valdymo sistemą, kuri lėmė 100 proc. gamybos ir apyvartos pakilimą.

Nors programa visų pirma skirta Graikijos mažų įmonių sektoriui (labai mažoms įmonėms ir MVĮ), tam tikromis aplinkybėmis gali dalyvauti ir didesnės įmonės (jos sudaro apie 1 proc. paremtų įmonių), jei jos pasirengusios bendradarbiauti su MVĮ vykdančiomis tarptautinį verslą.

Pagrindinis projekto tikslas yra pagerinti Graikijos įmonių veiklos efektyvumą tarptautinėse rinkose, skatinant į išorę nukreiptą verslumą. Šios priemonės padeda Graikijoje pereiti prie didelę pridėtinę vertę turinčių prekių ir paslaugų (sutelktų į kokybę, dėmesį aplinkosaugai, žinias ir inovacijas) gamybos.

Projektu taip pat siekiama padidinti tiesiogines užsienio investicijas į Graikijos ekonomiką ir paskatinti paramą konkurencingai Graikijos įmonių veiklai nacionalinėje ir užsienio rinkose. Ligi šiol, programos metu sukurta daugiau kaip 1 000 naujų darbo vietų.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS
www.antonistkotita.gr

DARBOTVARKĖ

2014 M. RUGSĖJO 30 D.
IR SPALIO 1 D.

_Briuselis (BE)

Atokiausių regionų forumas
(RUP forumas)

2014 M. SPALIO 2–3 D.

_Praha (CZ)

Pažangiosios specializacijos
platforma, „Stairway
to Excellence“

2014 M. SPALIO 6–9 D.

_Briuselis (BE)

OPEN DAYS

2014 M. LAPKRIČIO 18 D.

_Briuselis (BE)

ES Adrijos ir Jonijos
jūrų regiono strategijos
pradžios susitikimas

2014 M. GRUODŽIO 1–2 D.

_Milanas (IT)

ES Alpių regiono
strategijos renginys

Daugiau informacijos apie šiuos renginius galite
rasti „Inforegio“ svetainės darbotvarkės skyriuje:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_lt.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_lt.cfm)

LIKITE PRISIJUNGE

 www.ec.europa.eu/inforegio

 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
Regioninės ir miestų politikos GD bendradarbiavimo platforma

 www.flickr.com/euregional

 Registruokitės ir gaukite REGIOFLASH
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/@JHahnEU

Leidinių biuras

Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos generalinis
direktoratas Ryšių – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Briuselis
E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu
Tinklaviėtė: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_lt.cfm

